

załącznik do uchwały nr XIV/122/16
Rady Gminy Kościelisko z dnia 9 lutego 2016 r.

Strategia Rozwoju Gminy Kościelisko

2016 - 2022

Kościelisko
luty 2016 r.

SPIS TREŚCI

Część I.....	4
Wstęp.....	4
Uwarunkowania powstania Strategii.....	6
Przebieg prac nad Strategią i udział partnerów społecznych w pracach.....	9
Gmina Kościelisko - opis sytuacji wyjściowej	14
Sytuacja Gminy (charakterystyka obecnej sytuacji)	14
Pozycja konkurencyjna Gminy Kościelisko	27
Strategia "Kościelisko 2022".....	32
Analiza Gminy	35
Powiązania / uwarunkowania zewnętrzne.....	41
Misja Gminy Kościelisko.....	52
Część II.....	53
Priorytety rozwojowe	53
Cele i zadania strategiczne Gminy Kościelisko	55
Część III	65
Sposób realizacji Strategii.....	65
Finansowanie Strategii (źródła finansowania)	67
Monitorowanie i ocena realizacji Strategii.....	71
Spis tabel i rysunków	75
Załączniki	77

Część I

Wstęp

Strategia rozwoju Gminy jest wynikiem współdziałania Władz Gminy wraz ze społecznością lokalną dla wypracowania wspólnej wizji jej rozwoju w perspektywie do 2022 r. Wyznacza proces pozytywnych przemian, wprowadzających istotne zmiany jakościowe i ilościowe w funkcjonowaniu społeczności lokalnej, które posłużą skutecznemu wykorzystaniu jej potencjałów rozwojowych. Jednocześnie jako dokument programowy Strategia określa zasady zarządzania rozwojem w oparciu, o które samorząd gminny prowadzi lokalną politykę rozwoju.

Przesłanką powstania Strategii była konieczność opracowania strategicznego dokumentu, który ukierunkuje realizację zadań gminy pod kątem:

- określenia najpilniejszych potrzeb wspólnoty gminnej (aspiracje i możliwości rozwojowe wspólnoty lokalnej)
- ustalenia hierarchii zadań (określenie priorytetów w ich realizacji, odpowiadających założonym celom)
- wyznaczenie kierunków zaangażowania środków finansowych, zarówno własnych, jak i tych pozyskanych z zewnątrz, które będą stanowić podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy programów i projektów, współfinansowanych ze środków krajowych i funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w związku z nowym okresem ich programowania na lata 2014-2020.

Wybór Strategii podyktowany był odpowiedzią na kluczowe pytanie *o określenie kierunków rozwoju i strategicznych działań, które stworzą możliwie jak najlepsze środowisko życia dla mieszkańców Gminy i w sposób skuteczny pozwolą spełnić ich oczekiwania i potrzeby oraz pozwolą możliwie optymalnie wykorzystać zasoby Gminy.*

Strategia, skonstruowana została w sposób pozwalający na korzystanie z niej jako praktycznego instrumentu zarządzania rozwojem Gminy. Ujęty w Strategii katalog długofalowych celów i konkretnych zadań mających przybliżyć Gminę do ich osiągnięcia sformułowany został w oparciu o diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej Gminy, pozwalającej określić jej mocne i słabe strony, jak również zidentyfikować pojawiające się w jej otoczeniu szanse i zagrożenia, które mogą być barierą bądź stymulatorem rozwoju Gminy. Z tych przesłanek wyłonił się obraz kluczowych trendów rozwoju Gminy ściśle związany z jej rzeczywistością, który stanowił podstawę do sformułowania najważniejszych i najpilniejszych - z punktu widzenia harmonijnego i aktywnego rozwoju Gminy - celów oraz zadań realizacyjnych. Strategia nie tylko wyznacza długofalowe kierunki rozwoju oraz wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju priorytetowych dla niej obszarów, ale również określa zasady wdrażania, monitorowania i oceny

podjętych działań w długiej perspektywie czasowej oraz wymaga właściwej promocji planów w zakresie rozwoju, zarówno na poziomie planistycznym, wdrażania, jak i oczekiwanych rezultatów.

Taka koncepcja planowania strategicznego zakłada możliwość weryfikacji przyjętych założeń pod kątem zmian zachodzących w otoczeniu wewnętrznym jak i zewnętrznym Gminy tak, aby Strategia jako dokument „żywy” w sposób elastyczny dostosowywała się do nowych wyzwań, zgodnie z pojawiającymi się potrzebami lokalnymi.

Strategia integruje gminną społeczność we wspólnym działaniu zarówno na etapie określania jej kluczowych założeń, jak i na etapie aktywnego uczestnictwa w ich realizacji. Udział lokalnych podmiotów jest jednym z podstawowych założeń podejścia planistycznego, a zaangażowanie społeczne w przygotowanie Strategii ma fundamentalne znaczenie w tym procesie. Z tego względu prace planistyczne oparto na partnersko-ekspertycznym modelu, w którym strony wspólnie definiują problemy i szukają dobrych rozwiązań. Wspieranie poprawy zarządzania i aktywizowania wewnętrznego potencjału Gminy, stanowi kluczowy cel tego podejścia i opiera się na zasobach lokalnej wiedzy i świadomości. Bezpośrednie zaangażowanie w zarządzanie własnym rozwojem lokalnych mieszkańców, przedsiębiorstw i organizacji pomaga zapewnić Strategii lokalną perspektywę i rozwija osobiste przywiązanie do zawartych w niej kierunków rozwoju. Dzięki takiemu samemu rozumieniu problemów danego obszaru i ich przyczyn, a także zasobów, potrzeb i możliwości, rozwijać można wspólną wizję i cele, wzmacniając w tym zaangażowanie społeczne i poczucie odpowiedzialności mieszkańców Gminy. Strategia powstaje, podlega ocenie i modyfikacji przy aktywnym uczestnictwie lokalnych środowisk.

Strategia rozwoju zachowuje nadrzędność w stosunku do innych dokumentów gminy i jest spójna z dokumentami programowymi w zakresie rozwoju regionalnego i rozwoju kraju. Jako podstawa zarządzania strategicznego, zmierzająca do zrównoważonego i długotrwałego rozwoju Gminy bazuje na zasadach, które muszą spełniać zarówno kryteria europejskiej polityki strukturalnej, jak i polskiej polityki regionalnej:

- samorządności terytorialnej, przyznającej samorządom prawo do samodzielnego modelowania polityki rozwoju z uwzględnieniem specyfiki i potrzeb społeczności lokalnej
- subsydiarności (pomocniczości) - podstawą rozwoju regionalnego jest zdolność współdziałania podmiotów publicznych i prywatnych dla zachowania określonego poziomu współfinansowania zadań wdrażanych w ramach programów rozwoju regionalnego
- otwartości Strategii - włączenia się do debaty nad rozwojem Gminy głosów przedstawicieli społeczności lokalnych na rzecz modyfikacji i uzupełnień głównych założeń strategicznych, celów jak i propozycji zadań

- partnerstwa - współodpowiedzialności strefy publicznej i prywatnej za określenie podstawowych celów i kierunków rozwoju wraz z przypisaniem obowiązków i praw wszystkich podmiotów
- spójności wewnętrznej i zewnętrznej - identyfikacji założeń programowych i operacyjnych z dokumentami planistycznymi Gminy oraz przedsięwzięciami na poziomie powiatowym i wojewódzkim a także obowiązującymi zasadami i normami międzynarodowymi
- koncentracji środków - tworzenie ram finansowych na podstawie określonej hierarchii priorytetów odpowiadających ważności sformułowanych celów
- jawności, akceptacji i kontroli społecznej wszelkich działań publicznych
- oceny postępu wdrażania strategii, która pozwoli na zaopiniowanie trafności założonych kierunków oraz umożliwi ich weryfikację w związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami.

Zrównoważony rozwój Gminy jest definiowany jako proces przenikania się i integrowania działań politycznych, gospodarczych, społecznych i przestrzennych, z zachowaniem równowagi środowiska naturalnego oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. Działanie równoczesne i harmonijne w sferach: społecznej, gospodarczej, infrastrukturalnej, przestrzennej i ekologicznej jest gwarantem rozwoju o charakterze zintegrowanym.

Uwarunkowania powstania Strategii

W roku 2015 kończy się okres funkcjonowania dotychczas obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Kościelisko. Obecnie potrzebny nowy plan działania jest wynikiem szeregu zmian, dotyczących nie tylko uwarunkowań zewnętrznych, ale również przemian zachodzących wewnątrz Gminy stanowiących odzwierciedlenie oczekiwań i aspiracji mieszkańców oraz związanych z pojawieniem się nowych możliwości rozwojowych zarówno o charakterze lokalnym, jak i globalnym.

Zaistniałe uwarunkowania i przesłanki dla aktualizacji strategii:

- wprowadzenie nowej perspektywy finansowej funduszy europejskich na lata 2014 – 2020 i związanych z nią nowych dokumentów programowych, kształtujących możliwości realizacji kluczowych zamierzeń rozwojowych gminy,
- zmiana sposobu prowadzenia polityki rozwoju regionalnego na szczeblu centralnym wynikająca z rezygnacji z zastosowania sektorowego podejścia na rzecz przenikania się różnych zjawisk i procesów obejmujących kompleksowo główne obszary rozwoju kraju,
- utworzenie *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony. Miasta. Obszary wiejskie* prezentującej kluczowe dla rozwoju regionalnego wyzwania oraz cele rozwojowe w odniesieniu do różnego rodzaju obszarów pod kątem posiadanych przez nie potencjałów i występujących w nich barier,

- powstanie nowych dokumentów strategicznych na szczeblu regionalnym i krajowym, które kształtują proces wdrażania instrumentów finansowych UE, dostępnych w nowym okresie programowania,
- opracowanie planów finansowych z uwzględnieniem możliwości pozyskania środków UE wspierających rozwój regionalny,
- przeprowadzenie dokładnej analizy dotychczasowej polityki strategicznej prowadzonej przez Gminę w okresie 2008-2015, która umożliwiła dokładniejsze określenie możliwości i oczekiwań Gminy związanych z rozwojem głównie turystyki i promocji Gminy.

Instrumenty monitorowania i oceny Strategii pozwoliły poddać ewaluacji stan realizacji poszczególnych jej celów oraz ich wpływu na środowisko lokalne. Na podstawie otrzymanych wyników wprowadzono stosowne zmiany i uzupełnienia w zakresie merytorycznym do aktualizowanej Strategii przy jednoczesnym zachowaniu jej struktury. Wypracowane założenia były wynikiem odpowiedzi na kluczowe pytania z zakresu:

- efektywnego wykorzystania możliwości Gminy i skutecznego zapobiegania potencjalnym przeszkodom w jej rozwoju?
- stworzenia odpowiednich warunków dla rozwoju gospodarczego, powstawania nowych inicjatyw i podmiotów gospodarczych, oraz możliwości dalszego rozwoju już istniejących?
- skutecznego zaangażowania zasobów własnych Gminy, zarówno samorządowych jak i społeczności lokalnych?
- skutecznej ochrony walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych i zachowania „żywej” tradycji przy większej otwartości?
- efektywnego pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań rozwojowych?

Aktualizacja Strategii prowadzona przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju i partycypacji społecznej (przy aktywnym uczestnictwie lokalnych środowisk na etapie tworzenia i weryfikacji) ma na celu:

- wpisanie jej w zasady i procedury programowania rozwoju warunkowane nową perspektywą finansową Unii Europejskiej;
- weryfikację procesów zachodzących w Gminie, w celu sformułowania trendów rozwojowych, kształtujących jej politykę na najbliższe lata;
- podkreślenie różnicowań i specyfiki Gminy jako atutów wyróżniających ją na tle innych samorządów lokalnych i świadczących o jej unikalnym charakterze
- połączenie Strategii z planem zagospodarowania przestrzennego województwa oraz z sektorowymi strategiami i programami wojewódzkimi spójną hierarchią założeń polityki rozwoju przy zachowaniu wewnętrznej struktury jej celów i zadań strategicznych („od ogółu do szczegółu”)
- podkreślenie dynamicznego charakteru Strategii, dostosowującej się do przemian zachodzących w środowisku lokalnym i globalnym

- opracowanie kompleksowego i efektywnego systemu monitorowania realizacji Strategii oraz zmian sytuacji społeczno-gospodarczych w Gminie.

Podstawową zmianą jest dostosowanie polityki Gminy do nowego kontekstu uwarunkowań społeczno – gospodarczych oraz zaplanowanie struktury jej rozwoju w kolejnej perspektywie długookresowej, która będzie stanowić przestrzeń odniesienia dla prowadzonych działań bieżących. Szczególny nacisk zostanie położony na aktywny udział w procesie zarządzania rozwojem gminy, którego cechą będzie:

- rozwiązywanie problemów w ujęciu całościowym z uwzględnieniem zarówno szans, jak i zagrożeń rozwojowych Gminy oraz przez pryzmat długookresowego horyzontu czasowego, które nie będzie wyłącznie ograniczać się do niwelowania zaistniałych już "sytuacji krytycznych" i łagodzenia ich negatywnych skutków dla mieszkańców Gminy,
- koncentracja na osiągnięciu pożądanych rezultatów – urzeczywistnienie założonych celów poprzez skuteczną realizację - zaplanowanych wcześniej - konkretnych zadań operacyjnych, które w sposób optymalny wykorzystają potencjał Gminy i doprowadzą do ilościowych i jakościowych zmian w przyszłości.

Proces aktualizacji przebiegał z zachowaniem ciągłości procesu planowania strategicznego. Przeprowadzona ocena efektywności zaproponowanych rozwiązań oraz analiza problemów, które wystąpiły podczas realizacji zadań strategicznych pozwoliły na korektę i modyfikacje przyjętych zapisów tak, aby dostosować dotychczasowe instrumenty zarządzania strategicznego do nowych uwarunkowań społeczno – gospodarczych i standardów programowania rozwoju polityki regionalnej Unii Europejskiej.

Zaproponowane w procesie aktualizacji Strategii rozwiązania i przedsięwzięcia prorozwojowe mają charakter osiągalnych ekonomicznie, akceptowanych społecznie, zgodnych politycznie, dozwolonych z punktu widzenia ochrony tradycyjnych wartości, zasobów naturalnych i kulturowych, możliwych do realizacji organizacyjnie i zlokalizowanych w konkretnej przestrzeni.

Strategia Rozwoju Gminy Kościelisko stanowi fundament tworzenia programów operacyjnych, w tym Wieloletniego Planu Inwestycyjnego, Planu Rozwoju Lokalnego oraz innych uszczegóławiających działania Gminy i jej jednostek organizacyjnych.

Przebieg prac nad Strategią i udział partnerów społecznych w pracach

Założeniem planowania strategicznego było stworzenie forum partnerskiej współpracy przedstawicieli różnych środowisk lokalnych dla wypracowania w drodze szerokiej konsultacji społecznych wspólnej wizji kierunków i form rozwoju Gminy.

Prace nad Strategią zostały oparte na szerokim partnerstwie lokalnym zakładającym udział w kształtowaniu planów rozwoju Gminy zróżnicowanych podmiotów, które podejmują wspólne działania na rzecz jej rozwoju a uczestnicząc w procesie ustalania strategicznych dróg rozwoju, zgodnych z ich oczekiwaniami, utożsamiają się z zawartym w niej scenariuszem rozwoju lokalnego. Dokument ten jest nie tylko elementem prowadzenia polityki rozwoju regionalnego, ale stanowi również syntezę świadomych wyborów i rekomendacji przedstawicieli różnych społeczności zamieszkujących obszar Gminy.

W metodyce prac nad Strategią uwzględniono podejście:

- zintegrowanego zarządzania rozwojem Gminy przy wykorzystaniu wszelkich dostępnych zasobów lokalnych (ludzkich, infrastrukturalnych, finansowych, naturalnych, itd.)
- społecznego procesu budowy strategii przy zaangażowaniu w pracę przedstawicieli samorządu, podmiotów gospodarczych, organizacji pozarządowych, lokalnych liderów, ekspertów, mieszkańców Gminy, itp.
- weryfikacji/recenzji propozycji zapisów Strategii w drodze szerokiej konsultacji społecznych prowadzonych za pośrednictwem nowych mediów (Internet)
- przejrzystego sformułowania celów i kierunków rozwoju gminy pozwalających na ich jednoznaczną identyfikację z potrzebami społeczności lokalnych
- efektywności ekonomicznej i społecznej zakładającej jak najlepsze wykorzystanie potencjałów społeczno-gospodarczych Gminy w kształtowaniu strategicznej drogi rozwoju z uwzględnieniem specyfiki i uwarunkowań lokalnych
- spójności z dokumentami o charakterze strategicznym i planistycznym kształtującymi politykę rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym

Proces prac planistycznych zaprojektowany został w układzie trzystopniowym:

1. Etap podsumowania/bilansu - obejmujący analizę wykonania dotychczasowych zadań strategicznych, charakterystykę sytuacji wyjściowej poprzez zdiagnozowanie

uwarunkowań i możliwości rozwojowych Gminy w oparciu o posiadany przez nią potencjał oraz potencjalnych barier pojawiających się w otoczeniu dla jej dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego

2. Etap programowania - w którym społeczność lokalna w drodze współdziałania określa, poprzez zderzenie/konfrontacje planów i możliwości, co chce a co może osiągnąć w kilkuletniej perspektywie tym samym opracowując wizję przyszłości gminy i formułując konkretne cele strategiczne

3. Etap operacyjny - zawiera realizację założonych celów przy pomocy zaprojektowanych działań, oraz instrumentów organizacyjnych i finansowych, które w możliwie najbardziej efektywny sposób przyczynią się do ich realizacji i zapewnią najlepsze wykorzystanie potencjałów Gminy.

Dokument Strategii powstawał z wykorzystaniem uzupełniających się wzajemnie metod analitycznych, eksperckich i konsultacyjnych. Prace planistyczne prowadzone z uwzględnieniem metody ekspercko-partycypacyjnej bazowały na współdziałaniu zewnętrznego konsultanta z uczestnikami spotkań, którzy pełnili rolę ekspertów lokalnych i jako tacy samodzielnie identyfikowali, a następnie analizowali i proponowali najbardziej efektywne według nich możliwe rozwiązania.

Konsultacje społeczne prowadzone były w różnych formach, w zależności od sytuacji i potrzeb. Mieszkańcy przy współpracy ze strony Władz Gminy aktywnie włączali się w proces budowania Strategii.

Z udziałem różnych grup interesariuszy przeprowadzone zostały warsztaty i dyskusje panelowe, skoncentrowane na badaniu potencjałów rozwojowych Gminy jako podstawy opracowania analizy SWOT, zdefiniowania misji Gminy i ustalenia propozycji struktury celów dla wypracowania ich ostatecznej wersji. W trakcie spotkań wykorzystano techniki treningowe tj. burza mózgów - grupy dyskusyjne, techniki kreatywne - prace z formularzem polegające na swobodzie w wypełnianiu informacji według własnego uznania i z własnej perspektywy, techniki pracy zespołowej.

Podstawę konsultacji społecznych stanowił przygotowany przez ekspertów formularz zgłoszenia opinii/uwagi/propozycji w konsultacjach dotyczących projektu Strategii Rozwoju Gminy Kościelisko.

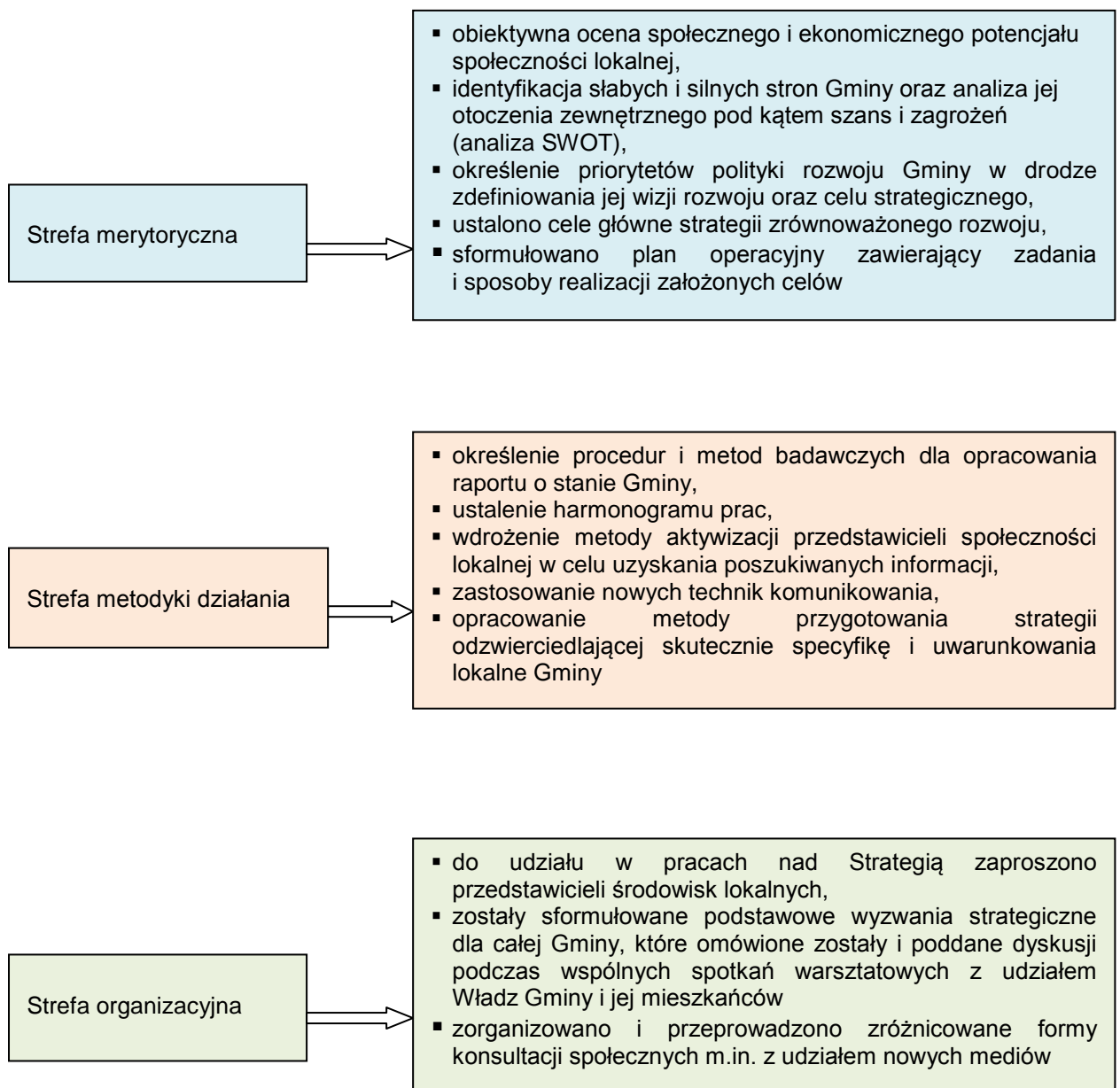
Formularze takie zostały wypełnione podczas posiedzeń przez Rady Sołeckie, Radnych Gminnych i Powiatowych oraz Sołtysów i inne podmioty publiczne oraz zamieszczone na oficjalnej stronie internetowej Gminy gdzie mieszkańcy

bezpośrednio mieli możliwość wnoszenia swoich uwag i prezentacji własnych stanowisk w stosunku do powstającego dokumentu strategicznego.

Zebrane w ten sposób sugestie i uwagi zostały poddane weryfikacji na spotkaniu Komisji do prac nad Strategią Gminy Kościelisko, a następnie część z nich została uwzględniona w nowej Strategii.

Uczestnicząc w procesie budowania strategii rozwoju przedstawiciele lokalnych grup działania, prywatnych i publicznych, analizowali zagadnienia problemowe w ujęciu tematycznym, metodycznym i organizacyjnym.

Spółeczny wymiar budowania strategii pozwolił na:

- zebranie opinii w formie ankiet od uczestników na temat kierunków działań i podstawowych celów;
- wymiany informacji pomiędzy uczestnikami procesu planowania strategicznego;
- zrozumienia wzajemnych relacji i stosunków oraz umiejscowienia zgłaszanych propozycji w szerszym układzie;
- uznanie potrzeby wyboru i dostrzegania potrzeb udziału w planowaniu lokalnej społeczności, jako warunku powodzenia procesu rozwoju;
- promocji działań strategicznych, promocji strategii wśród lokalnych środowisk;
- zwiększenia szans na realizację strategii i jej wdrożenie;
- wzrostu aktywności społecznej poprzez udział w publicznych debatach i warsztatach strategicznych.

Zebrane informacje stanowiły podstawę określenia perspektywicznych i długofalowych planów operacyjnych określających priorytety, główne kierunki rozwoju i instrumenty ich realizacji, które wydają się stwarzać najwięcej możliwości dynamicznego rozwoju Gminy. Ich struktura została przedstawiona poniżej:

- wizja rozwoju Gminy
- cel strategiczny (co zamierzamy osiągnąć?)
- cele główne (w jaki sposób możemy to osiągnąć?)
- zadania (jake działania podjąć dla osiągnięcia założonych celów?)

Tak sformułowany scenariusz będzie podlegał aktualizacji w zależności od zmian zachodzących w środowisku zarówno wewnętrznym, jak i zewnętrznym Gminy tak, aby jego realizacja odpowiadała potrzebom i aspiracjom lokalnej społeczności. Umożliwi to systematyczny monitoring i ocena realizacji poszczególnych zadań Strategii, dzięki któremu będzie się ona zmieniać wraz z otoczeniem, dopasowując się do jego warunków (Strategia „szyta na miarę”).

Proponowana metoda pracy zapewniła aktywny udział szerokiej reprezentacji środowisk publicznych i społeczno-gospodarczych Gminy pod kierunkiem moderatorów. Przedstawiciele lokalnych grup interesów dokonali podstawowych wyborów, które ukształtują pożądany społecznie i gospodarczo kierunek rozwoju Gminy i zogniskują starania mieszkańców do działania na rzecz realizacji interesów społeczności gminnej.

Zastosowanie partnerskiego modelu konstrukcji planów strategicznych, w pełni oddających oczekiwania krajowych oraz unijnych instytucji wspomagających rozwój lokalny i regionalny w Polsce sprawiło, że dokument ten stanowi nie tylko element prowadzenia polityki rozwoju regionalnego, ale również stanowi syntezę świadomych wyborów i rekomendacji przedstawicieli różnych społeczności zamieszkujących Gminę Kościelisko.

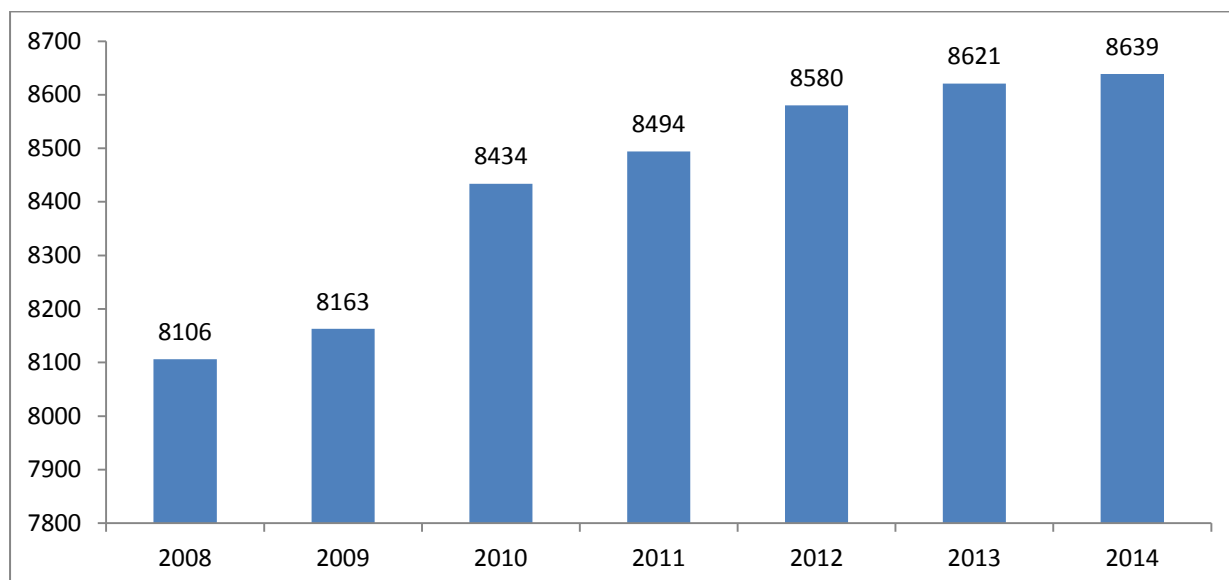
Gmina Kościelisko - opis sytuacji wyjściowej

Sytuacja Gminy (charakterystyka obecnej sytuacji)

Korzystając z zasobu danych dostępnych w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, dokonano charakterystyki obecnej sytuacji Gminy Kościelisko. Gmina Kościelisko zajmuje 13668 ha, co stanowi około 29% ogólnej powierzchni powiatu tatrzańskiego.

Na terenie Gminy mieszka 8639 (stan na koniec 2014 roku), co stanowi około 12,7% ludności powiatu. Spośród ogółu mieszkańców większość stanowią kobiety. W 2014 roku większość ta stanowiła 51% ogółu ludności, czyli 4412 osób płci żeńskiej, przy 4227 osobach płci męskiej. Współczynnik feminizacji, określający liczbę kobiet na 100 mężczyzn w Gminie Kościelisko od 3 lat utrzymuje się na poziomie 103. Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 63 osoby na km², natomiast w całym powiecie tatrzańskim 144 osoby. Analiza stanu ludności w latach 2008 – 2014 wskazuje na trend wzrostowy.

Wykres 1 Kształtowanie się liczby ludności w latach 2008 – 2014

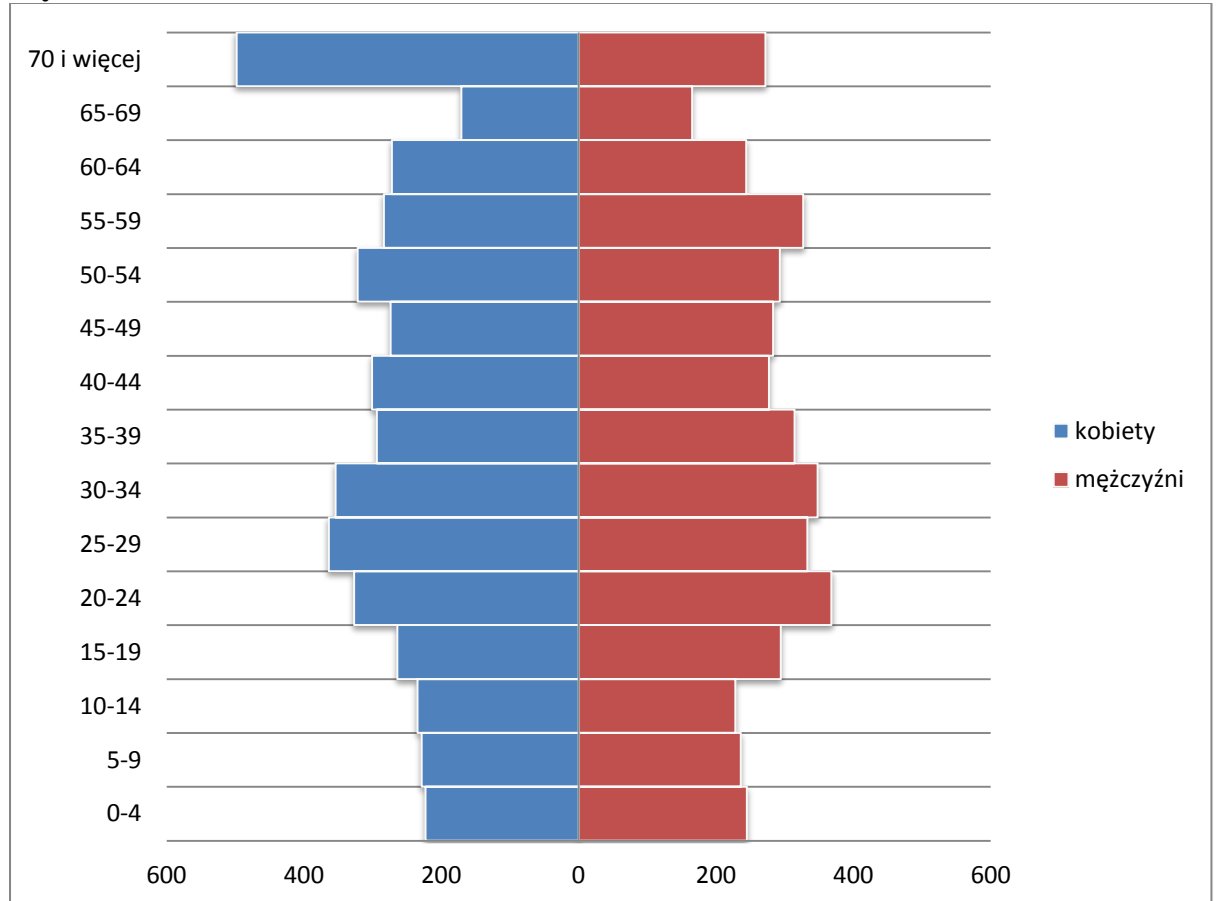
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Przesuwanie się wyźów i niżów demograficznych przez różne grupy wieku ludności, a także obserwowany spadek dzietności oraz wydłużanie się przeciętnego trwania

życia spowodowały bardzo duże zmiany w zakresie struktury wieku ludności w Gminie Kościelisko. Od 2008 r. liczba ludności w gminie w grupie wiekowej 30 – 34 lata wzrosła z 556 do 702. Grupę tę stanowiły osoby urodzone w okresie wyżu demograficznego z lat 80-tych. Natomiast największy spadek liczby osób (o 143) zanotowano w grupie przedziału wiekowego 15 – 19 lat, cieszy natomiast porównanie ludności wieku 0-4, zanotowano wzrost o 143 osoby.

Wykres 2 Piramida wieku ludności w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Osoby w wieku 25 – 29 oraz 30 – 34 tworzą najliczniejszą grupę w Gminie Kościelisko, co dla rozwoju gminy stanowi ogromny atut. Najmniej liczną grupę stanowią osoby w przedziale wieku 65 – 69 lat. Rok 2014 był kolejnym rokiem, w którym populacja dzieci i młodzieży w wieku do 15 lat znacznie się zmniejszyła. W końcu 2014 roku zbiorowość ta, czyli ludność w wieku przedprodukcyjnym liczyła 1713 osoby, co w porównaniu do stanu sprzed pięciu lat oznacza spadek w liczbach bezwzględnych o 115 osób. Liczba ludności w Gminie Kościelisko w wieku produkcyjnym (15-59 lat kobiety i 15-64 lata mężczyźni) od pięciu lat miała tendencję wzrostową, jednak w roku

2014 nastąpił niewielki spadek. Systematycznie wzrasta liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (60 i więcej lat kobiety, 65 i więcej lat mężczyźni). W końcu 2014 roku ich liczba wynosiła 1378 i była wyższa niż pięć lat wcześniej o 18,7%.

Tabela 1 Wskaźnik obciążenia demograficznego ludności Gminy Kościelisko

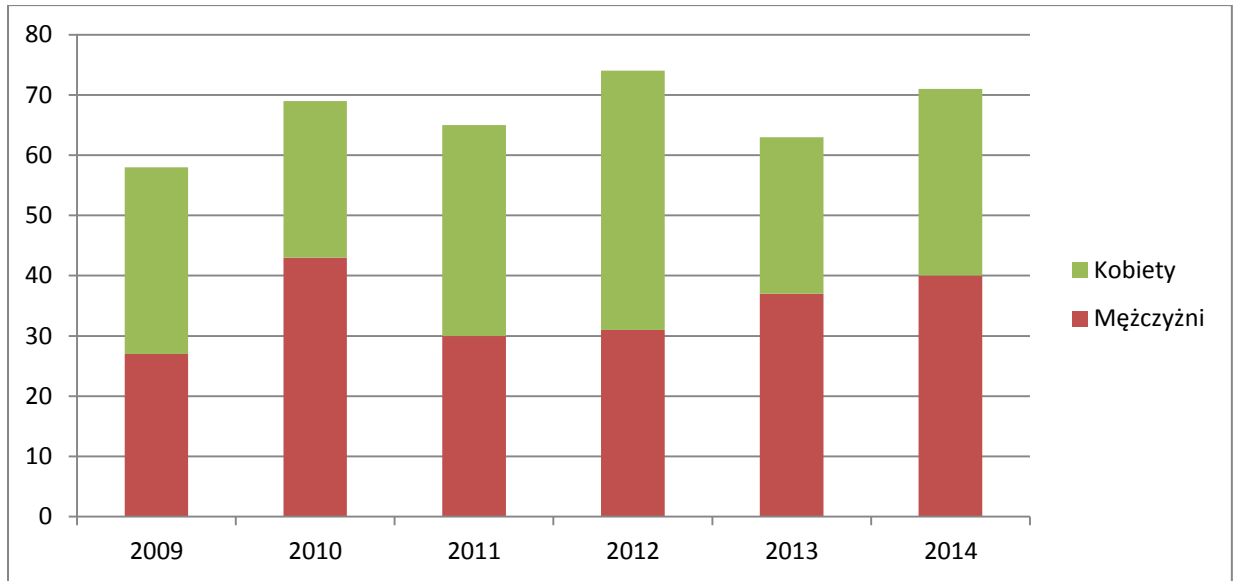
Wyszczególnienie	2010	2012	2014
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	55,9	55	55,7
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	66,1	72,4	80,34
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	22,2	23,1	24,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2014 roku w Gminie Kościelisko zarejestrowano 39 nowych małżeństw czyli o 17 mniej niż w 2009 roku. Rok 2014 był rokiem spadku liczby urodzeń. Zarejestrowano w nim 82 urodzenia, a w poprzednich latach: 2013 – 89, 2012 – 79, 2011 – 99, a w 2010 - 79. W ostatnich 5 latach liczba zgonów w Gminie charakteryzuje się spadkami i wzrostami na przemian. W 2012 roku odnotowano wzrost tego zjawiska, ogółem 74 zgony tj. o 27,5% więcej niż w 2009 roku. W podziale według płci w ostatnich 5 latach wzrost liczby zgonów w większym stopniu dotyczył mężczyzn niż kobiet. W omawianym roku zmarło 40 mężczyzn i 31 kobiet a z lat poprzednich dane przedstawiają się następująco:

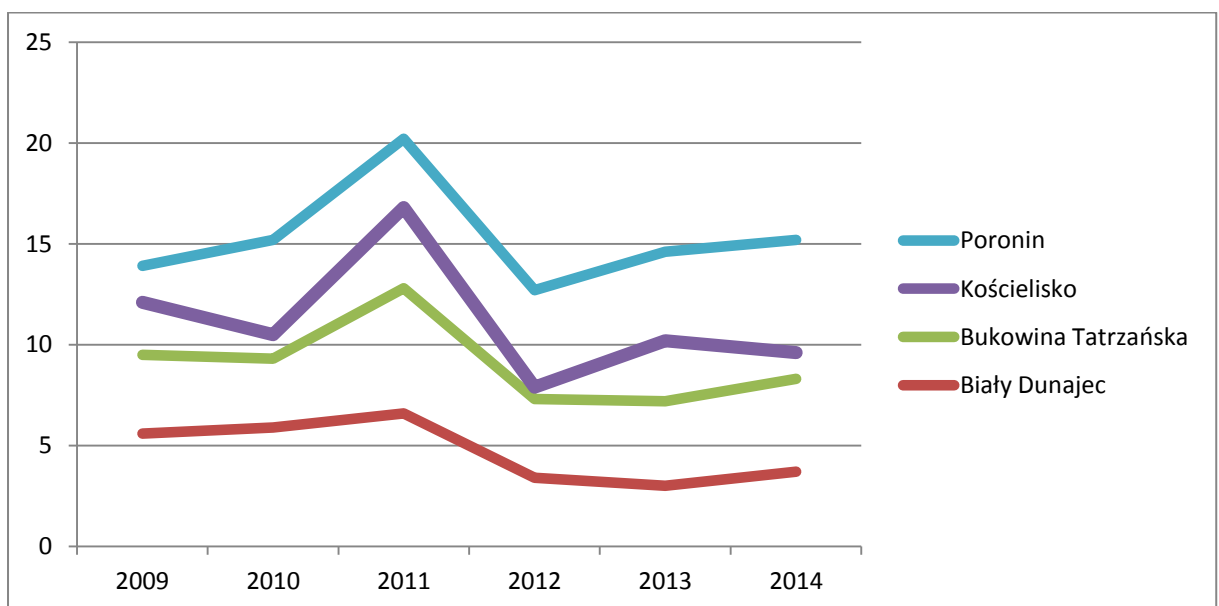
Wykres 3 Umieralność mężczyzn i kobiet w Gminie Kościelisko

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza przyrostu naturalnego w Gminie w latach 2009 – 2014 wskazuje na dodatni przyrost naturalny. Największe nasilenie tendencji zaobserwować można w latach 2011 oraz 2013. Niestety rok 2010 (spadek z 11 do -2) mężczyźni i 2012 (spadek z 7 do -2) kobiety były latami zauważalnego spadku przyrostu naturalnego.

Wykres 4 Przyrost naturalny na 1000 ludności w poszczególnych gminach wiejskich powiatu tatrzańskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Rok 2014 - zarejestrowano 72 zameldowań na pobyt stały i było to o 16 % mniej niż rok wcześniej a mniej o 36% w porównaniu do roku 2012. W tym samym czasie liczba wymeldowań z pobytu stałego wynosiła 60 i była o 8 osób niższa niż w roku 2013. Zatem saldo migracji stałej wyniosło 12 i spadło o 78% w stosunku do roku 2012. Z danych wynika, że trend spadkowy zanotowano we wszystkich gminach wiejskich w Powiecie Tatrzańskim.

W poniższej tabeli zestawione zostały pozostałe dane statystyczne obrazujące sytuację demograficzną Gminy Kościelisko oraz gmin wiejskich należących do Powiatu Tatrzańskiego.

Tabela 2 Ludność – wskaźniki modułu gminnego dla gmin wiejskich Powiatu Tatrzańskiego w 2014 roku

Wyszczególnienie	Kościelisko	Biały Dunajec	Bukowina Tatrzańska	Poronin
Ludność na 1 km ²	63	201	100	137
Kobiety na 100 mężczyzn	104	105	101	101
Małżeństwa na 1000 ludności	4,5	5,1	3,7	5,5
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,5	12	12,4	12,7
Zgony na 1000 ludności	8,23	8,3	7,86	7,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON i działające na terenie Gminy Kościelisko

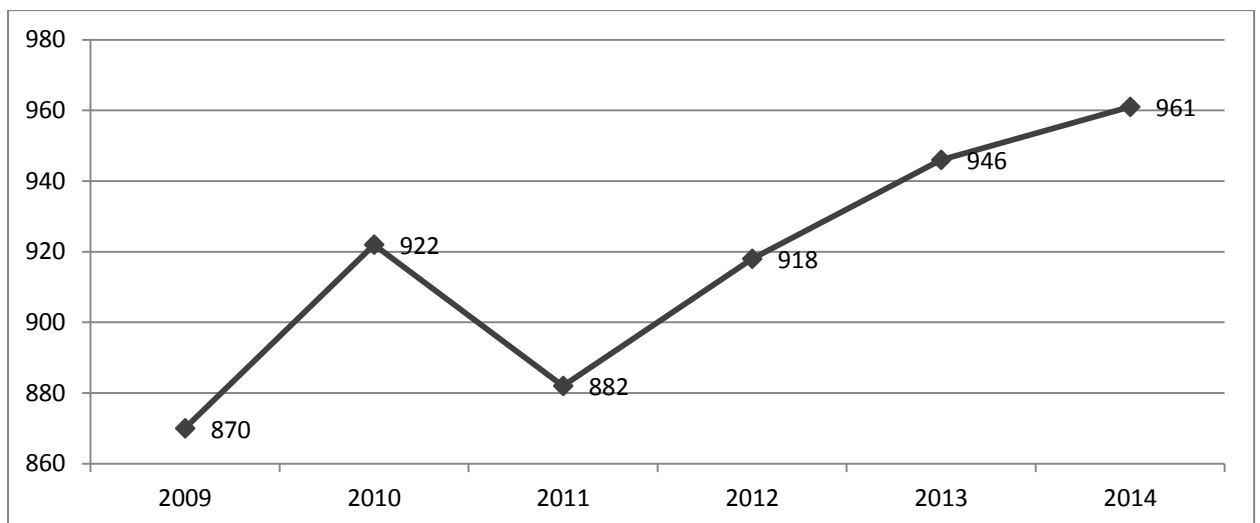
Według rejestru REGON czyli prowadzonego przez główny Urząd Statystyczny zbioru informacji o podmiotach gospodarki narodowej. Regon jest na bieżąco aktualizowanym zbiorem w postaci centralnej bazy danych, prowadzony jest w systemie informatycznym. Wpisowi do rejestru REGON podlegają wszystkie:

- ✓ osoby prawne,
- ✓ jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej,
- ✓ osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w tym prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne),
- ✓ jednostki lokalne wyżej wymienionych podmiotów.

Według tej bazy w roku 2014 liczba podmiotów gospodarki narodowej na terenie Gminy Kościelisko kształtowała się na poziomie 961 podmiotów. W 2014 roku zostało zarejestrowanych 96 nowych podmiotów gospodarczych – 80 to osoby prowadzące działalność gospodarczą, 3 spółki handlowe, 1 spółka handlowa z udziałem kapitału zagranicznego oraz 2 stowarzyszenia. Ilość podmiotów gospodarczych na przełomie sześciu lat przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5 Liczba podmiotów gospodarczych Gminy Kościelisko w latach 2009-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Analiza danych zawartych na wykresie pokazuje wyraźny skok w liczbie podmiotów gospodarczych w 2010 r. jednak w roku następnym, liczba spada aż o 40 podmiotów gospodarczych. W latach 2011-2014 utrzymuje się trend wzrostowy. Zdecydowaną większość skupia sektor prywatny 938 podmiotów gospodarczych, sektor publiczny stanowią 22 podmioty.

Tabela 3 Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Kościelisko w latach 2009-2014 w podziale na sektory własności

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sektor prywatny	845	898	860	896	924	938
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	734	777	733	751	774	773
Spółki handlowe	20	22	25	29	30	32
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	3	3	3	3	4
Stowarzyszenia	13	13	14	16	16	18
Fundacje	2	2	3	5	6	6
Sektor publiczny	25	24	22	22	22	22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując podmioty gospodarcze na terenie Gminy Kościelisko należy także wykorzystać zestawienie podmiotów według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD 2007.

Poniżej zakres sekcji:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
B	Górnictwo i wydobywanie	H	Transport i gospodarka magazynowa	P	Edukacja
C	Przetwórstwo przemysłowe	J	Informacja i komunikacja	Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	S	Pozostała działalność usługowa

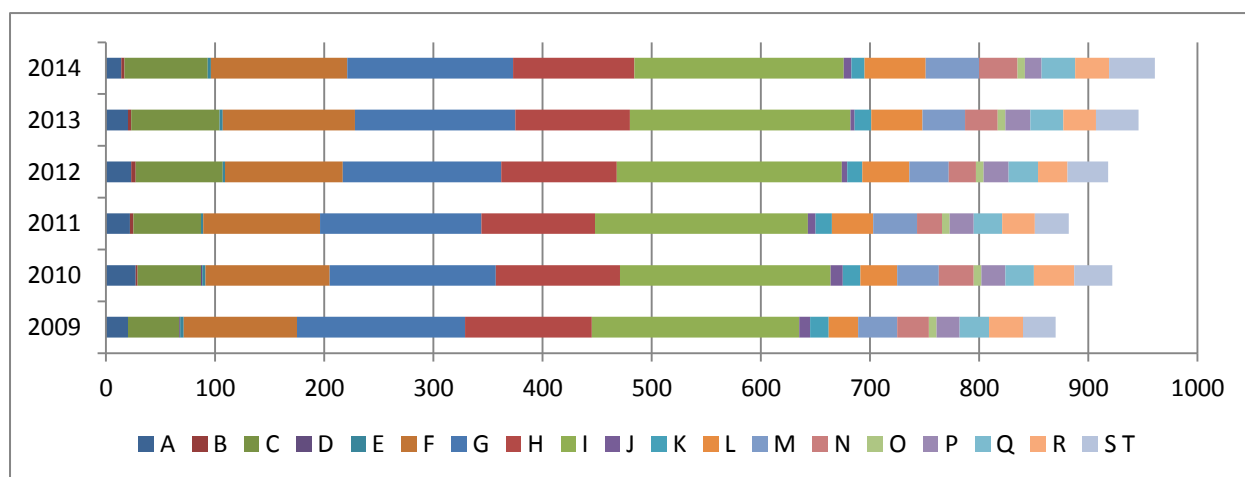

F	Budownictwo	M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: PKD – załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24.12.2007r. Dz.U. 251, poz.1885

Dane z Banku Danych Lokalnych pokazują, że na terenie Gminy Kościelisko najwięcej podmiotów zarejestrowanych jest w Sekcji I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 192 podmioty oraz w Sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 152.

Wykres 6 Struktura pomiotów gospodarczych w Gminie Kościelisko w latach 2009 - 2014 roku według Sekcji PKD

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

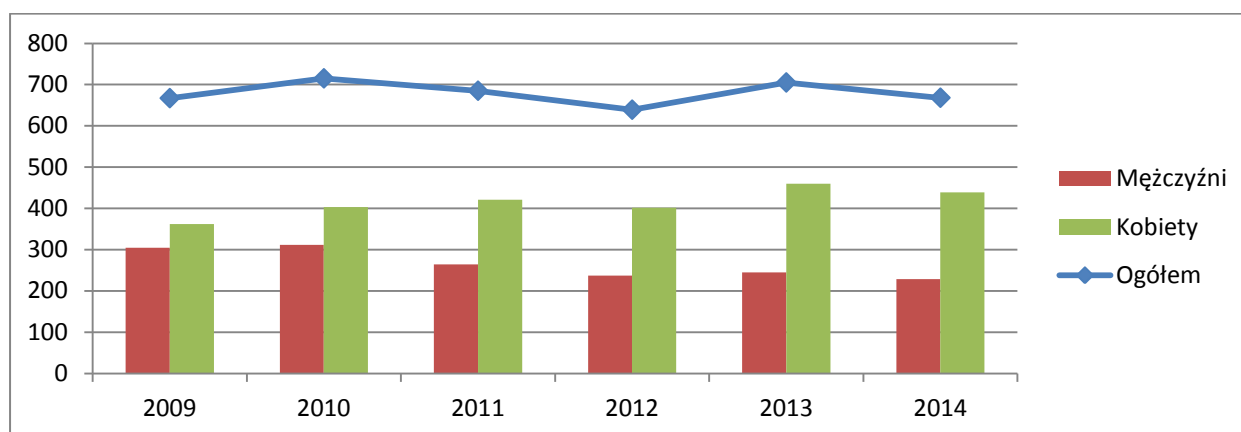
Pracujący, rynek pracy

Bank Danych Lokalnych zanotowano, iż w Gminie Kościelisko zarejestrowano 668 osób pracujących w głównym miejscu pracy, z tego 229 stanowią mężczyźni, a 439 kobiety. Poniższy wykres nie oddaje w pełni właściwego

obrazu „gminnego rynku pracy”, zwłaszcza że na ogół w niewielkich gminach największymi pracodawcami są urząd gminy, szkoły i ośrodki zdrowia. Dane Urzędu Statystycznego nie obejmują również osób pracujących w firmach zatrudniających do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych.

Wykres 7 Liczba pracujących w głównym miejscu pracy w Gminie Kościelisko w latach 2009 – 2014 z podziałem na płeć

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego
W latach 2009 - 2013 wzrosło bezrobocie w Gminie Kościelisko. W 2014 nastąpił spadek zarejestrowanych bezrobotnych o 8% w porównaniu do roku poprzedniego. Zarejestrowanych w ubiegłym roku było 489 osób, z czego liczbę 306 stanowili mężczyźni.

Tabela 4 Bezrobotni zarejestrowani Gminy Kościelisko w latach 2009 – 2014

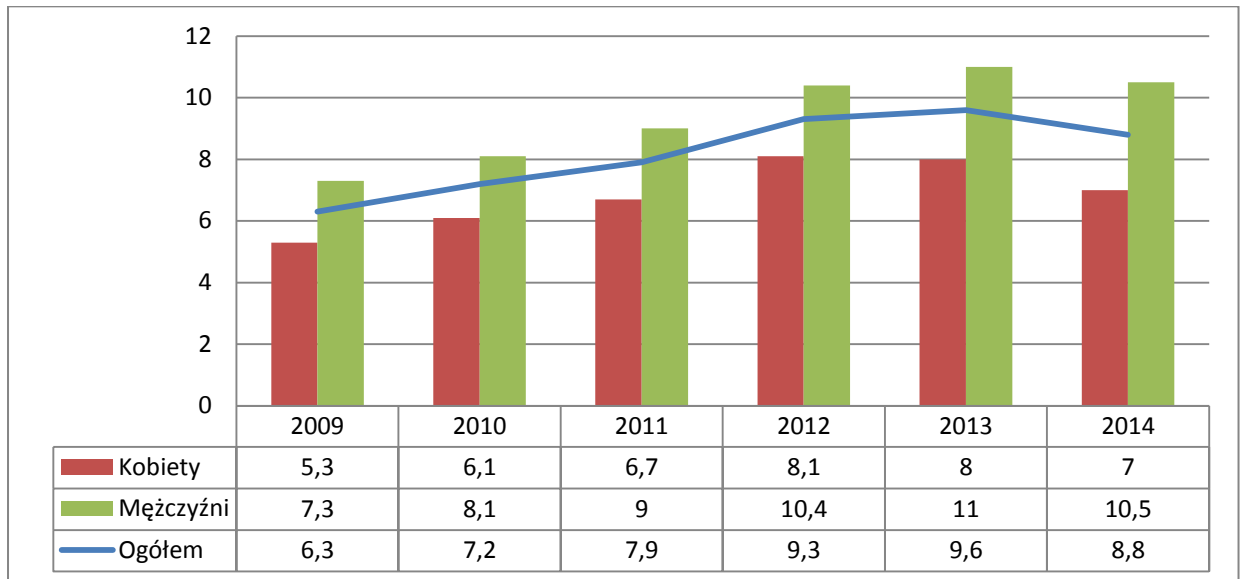
Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
OGÓLEM	327	387	432	515	531	489
Mężczyźni	195	229	257	300	320	306
Kobiety	132	158	175	215	211	183

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Urząd Statystyczny analizuje również dane na temat udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci i tę zależność pokazuje poniższy wykres.

Wykres 8 Udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w latach 2009 – 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Baza noclegowa

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 r. na terenie Gminy Kościelisko prowadziło działalność 92 turystyczne obiekty noclegowe. Turystyczna baza Gminy to m.in. obiekty hotelowe i pozostałe obiekty noclegowe dysponujące 2102 całorocznymi miejscami noclegowymi. Szczegółowe dane dotyczące turystyki w Gminie Kościelisko przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5 Ważniejsze dane o turystyce Gmina Kościelisko 2009-2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Miejsca noclegowe	1095	1319	1199	1998	1961	2102
Korzystający z noclegów Polacy	27369	27048	35057	40702	41295	42452
Korzystający z noclegów	1090	1468	1420	1573	423	2500

turyści zagraniczni							
Udzielone noclegi (Polakom)	121979	132306	138879	153390	166061	167701	
Udzielone noclegi turystom zagranicznym	3873	5032	4041	5507	5040	7537	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

W 2014 roku z noclegów w Gminie Kościelisko skorzystało 44 952 osób. Ogółem w 2014 roku udzielono 175 238 noclegów. Analizując powyższe dane należy pamiętać, że uwzględniają one tylko informacje o tych podmiotach gospodarczych, które działają w oparciu o ustawę o usługach turystycznych. Różnice w danych są również wynikiem zmian metodologii w badaniach statystycznych, od 2000 roku bowiem nie są brane pod uwagę miejsca noclegowe w kwaterach prywatnych.

Rolnictwo

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku, w Gminie Kościelisko istniało 900 gospodarstw rolnych. Większość (544) stanowiły gospodarstwa mające od 1 ha do 5 ha, które łącznie stanowią ponad 60,4% ogółu gospodarstw rolnych w omawianej Gminie. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego na terenie Gminy wynosi 2,89 ha, natomiast średnia przypadająca na gospodarstwo rolne prowadzące działalność rolniczą to 3.67 ha. Szczegółowe dane o ilości gospodarstw, ich powierzchni przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6 Struktura gospodarstw rolnych według wielkości na podstawie PSR2010

Wyszczególnienie	Ilość	Powierzchnia
Ogółem	900	2599,62
Do 1 ha włącznie	298	203,02
Od 1 do 5 ha	544	1578,28
Od 5 do 10 ha	47	363,58
10 ha i więcej	11	454,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

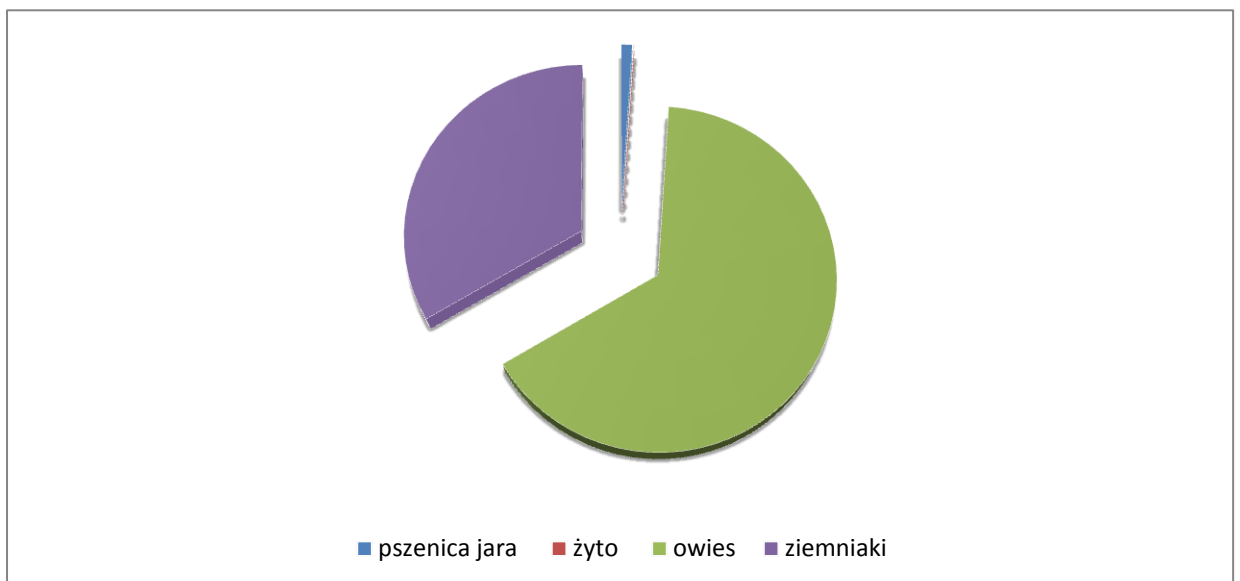

Gmina Kościelisko jest położona na terenach górzystych. Grunty należą do gorszych klas, większość użytków rolnych stanowią łąki.

Tabela 7 Powierzchnia gruntów według rodzaju działalności i grup obszarowych użytków rolnych w 2010 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia gruntów w hektarach
Grunty ogółem	2599,62
Użytki rolne ogółem	2128,33
Użytki rolne w dobrej kulturze	1716,88
Pod zasiewami	20,15
Grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	6,82
Uprawy trwałe	89,71
Sady ogółem	89,71
Ogrody przydomowe	0,37
Łąki trwałe	1377,92
Pastwiska trwałe	221,91
Pozostałe użytki rolne	411,45
Lasy i grunty leśne	354,28
Pozostałe grunty	117,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego
Wykres 9 Gospodarstwa z uprawą według rodzajów zasiewów w Gminie Kościelisko

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

W Gminie Kościelisko 610 gospodarstw posiada dochody wyłącznie z działalności rolniczej. Na terenie Gminy 435 gospodarstw posiada ciągnik a jest ich 513 sztuk w całej Gminie. Według Spisu pogłowie zwierząt obejmuje:

- bydło razem - 1469
- krowy - 906
- trzoda chlewna - 126
- konie - 123
- drób ogółem 3042
- drób kurzy 2502

Oświata i wychowanie

W Gminie Kościelisko w 2014 roku było 211 dzieci w wieku 3-4 lata oraz 296 dzieci w wieku 4-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Do przedszkola uczęszczało 74 dzieci do lat 6 włącznie: 3 lata - 18, 4 lata – 28, 5 lat – 20, 6 lat – 8. W szkołach podstawowych znajdują się 3 oddziały przedszkolne do których uczęszcza 92 przedszkolaków: 4 lata – 19, 5 lat – 44, 6 lat – 29.

W tabeli poniżej przedstawiono podstawowe dane statystyczne oraz trendy w zakresie szkolnictwa na terenie Gminy:

Tabela 8 Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne w Gminie Kościelisko

Wyszczególnienie	2012	2013
SZKOLNICTWO PODSTAWOWE		
Liczba placówek	3	3
Uczniowie	455	446
Absolwenci	84	80
Nauczyciele w przeliczeniu na etaty	30,79	29,07
SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE		
Liczba placówek	3	3
Uczniowie	242	238
Absolwenci	90	76
Nauczyciele w przeliczeniu na etaty	22,02	21,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Z nauczania języka angielskiego w szkole podstawowej korzysta 446 uczniów, w gimnazjum 238 uczniów uczy się języka angielskiego, 125 języka niemieckiego. W gminie Kościelisko działają 3 biblioteki publiczne, których księgozbiór liczy 20677 woluminów. Szczegółowe informacje na temat czytelnictwa w Gminie Kościelisko pokazuje poniższa tabela.

Tabela 9 Księgozbiór i poziom czytelnictwa w latach 2011 – 2013

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Księgozbiór (w woluminach)	18822	19338	19862
Czytelnicy w ciągu roku	868	864	902
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	20447	18802	19187
Księgozbiór biblioteki na 1000 ludności	2215,9	2253,8	2304
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	102	101	105
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	23,6	21,8	21,3

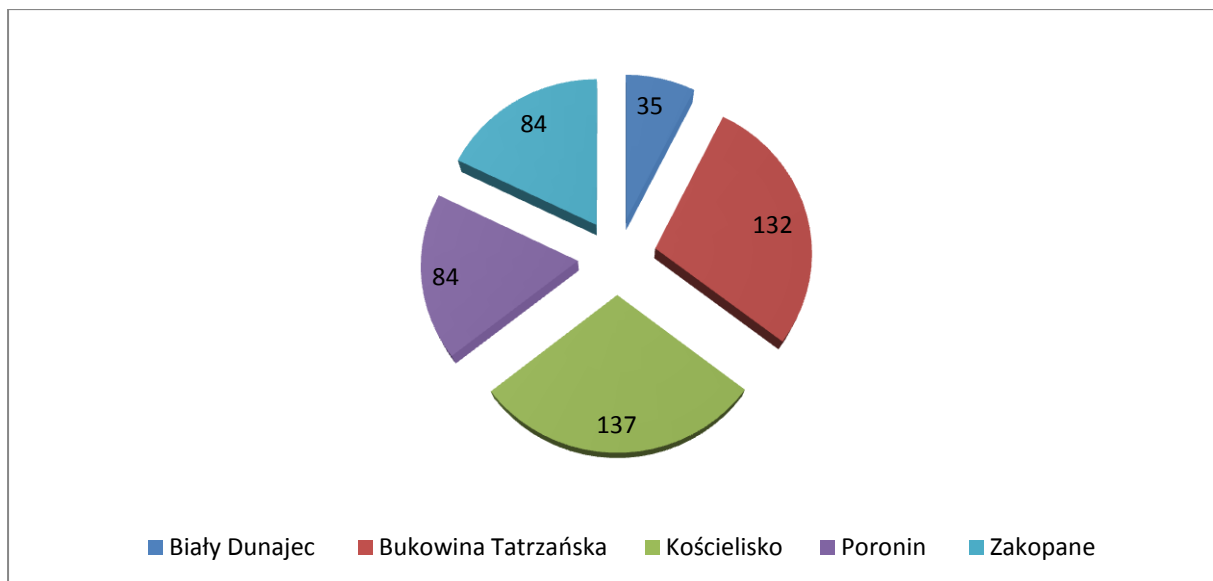
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego
W bibliotekach dostępnych dla czytelników jest 13 komputerów z możliwością korzystania z internetu.

Pozycja konkurencyjna Gminy Kościelisko (analiza porównawcza na podstawie danych Banku Danych Lokalnych)

Bazując na danych BDL dokonano analizy porównawczej Gminy Kościelisko z wybranymi gminami Powiatu Tatrzańskiego. Największą Gminą wiejską należącą do Powiatu Tatrzańskiego pod względem powierzchni jest właśnie Kościelisko 137 km², najmniejszą Biały Dunajec 35 km².

Wykres 10 Powierzchnia Gmin Powiatu Tatrzańskiego

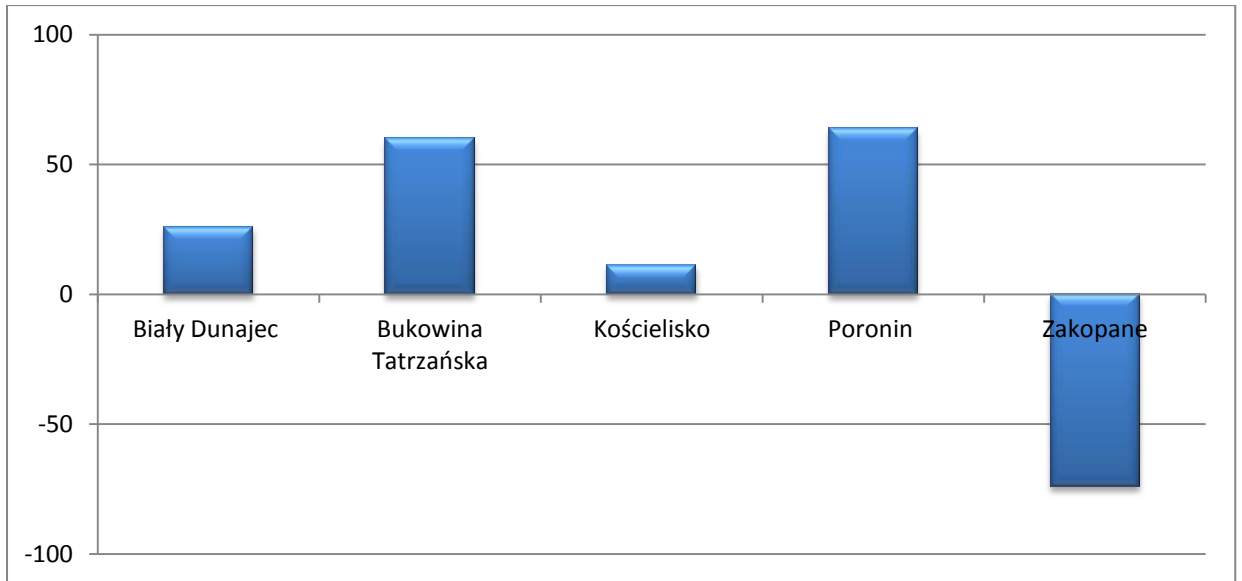

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Gęstość zaludnienia w Gminach Powiecie Tatrzańskim wynosi: Białny Dunajec 201 osób na km², Bukowina Tatrzańska 100, Kościelisko 63, Poronin 137 osób i Zakopane 327. Biorąc jednak pod uwagę, iż ponad 50 km² powierzchni miasta przypada na teren Tatrzańskiego Parku Narodowego to liczba ta może być różnie interpretowana. Najbardziej zaludnioną Gminą jest miasto Zakopane 27104 oraz Bukowina Tatrzańska 13138 mieszkańców, a najmniej ludności zamieszkuje Białny Dunajec 7096 osób. Wskaźnik feminizacji, czyli liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn - najwyższy 115 przypadł na Zakopane, a najniższy jest dla Gminy Bukowina Tatrzańska oraz Poronin, i wynosi 101. W 2014 roku zanotowano w Zakopanem 220 urodzeń, w Bukowinie Tatrzańskiej 163, a najmniej odnotowano w Kościelisku 82. Natomiast przyrost naturalny w Gminach Powiatu Tatrzańskiego wyniósł 87, co oznacza, że liczba urodzeń była wyższa od liczby zgonów i tak przedstawia się na poszczególne Gminy Powiatu.

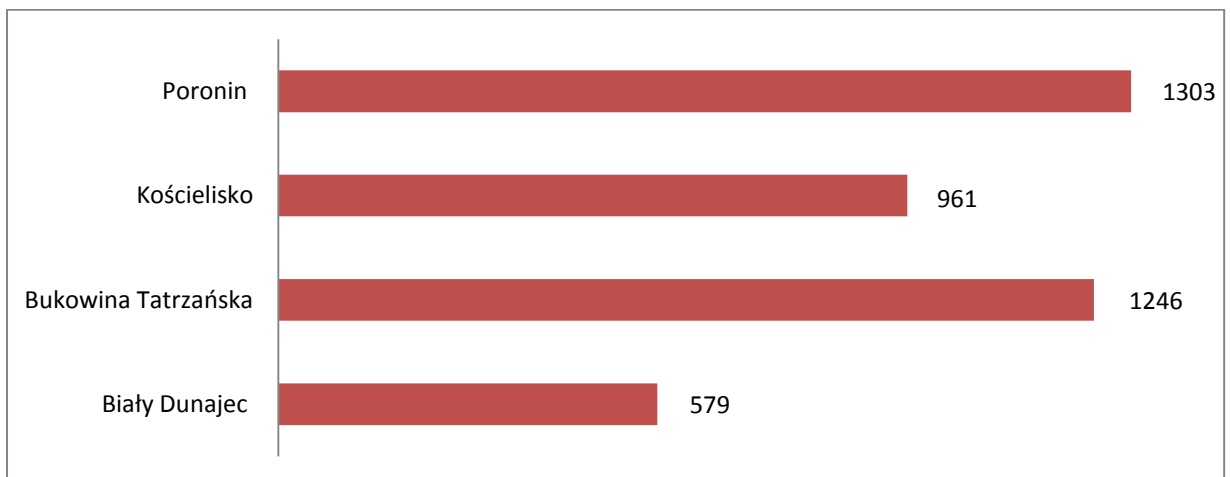
Wykres 11 Przyrost naturalny w Gminach Powiatu Tatrzańskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

W 2014 roku, w całym Powiecie Tatrzańskim zarejestrowanych było 9841 podmiotów gospodarczych. Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest w Zakopanem 5752, najmniej w Białym Dunajcu 579.

Wykres 12 Liczba podmiotów gospodarczych w gminach wiejskich Powiatu Tatrzańskiego w 2014 roku

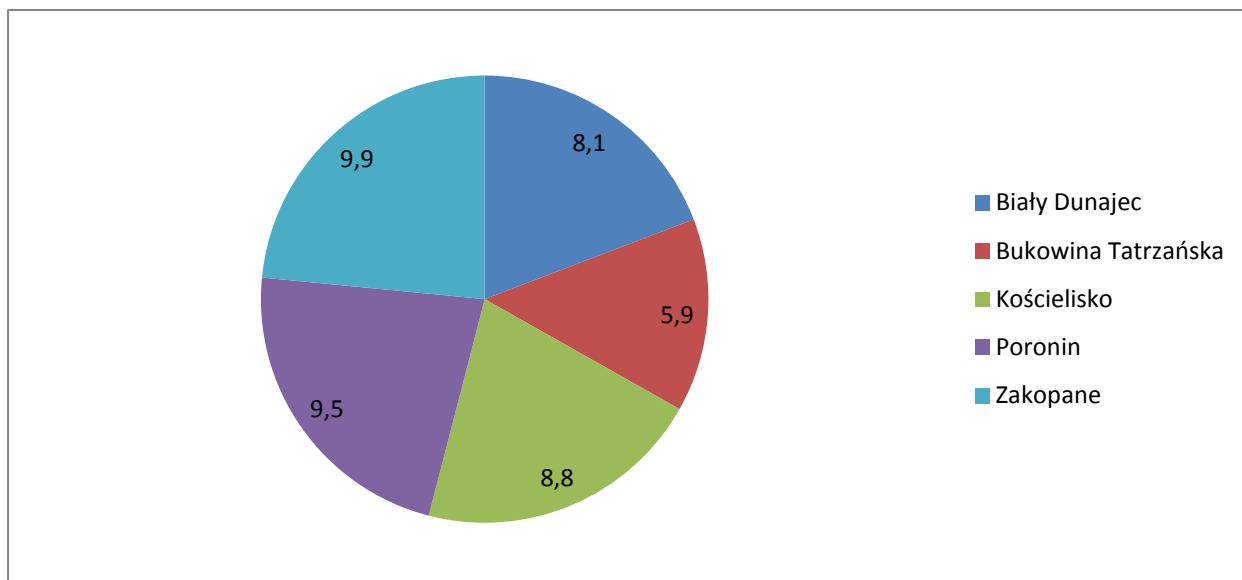

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowanych było w Zakopanem 1663 osoby, najmniej w Białym Dunajcu 362 osoby.

Wykres 13 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

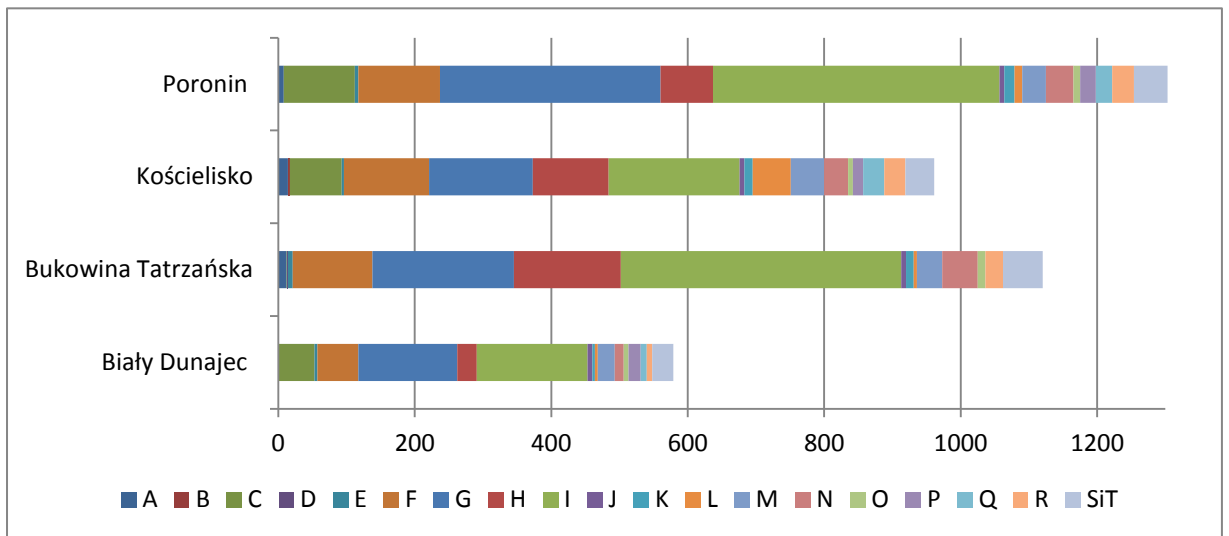

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Najwięcej podmiotów zarejestrowanych jest w sekcji „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi” oraz w sekcji „Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych”, a także „Budownictwo”. W gminach Powiatu Tatrzańskiego występują różnice w liczbie podmiotów gospodarczych natomiast poniższy wykres pokazuje wyraźnie, iż działają one w podobnych sekcjach PKD, co spowodowane jest możliwościami rozwoju firm w sektorach związanych z turystyką.

Wykres 14 Struktura podmiotów gospodarczych w gminach wiejskich Powiatu Tatrzańskiego w 2014 roku

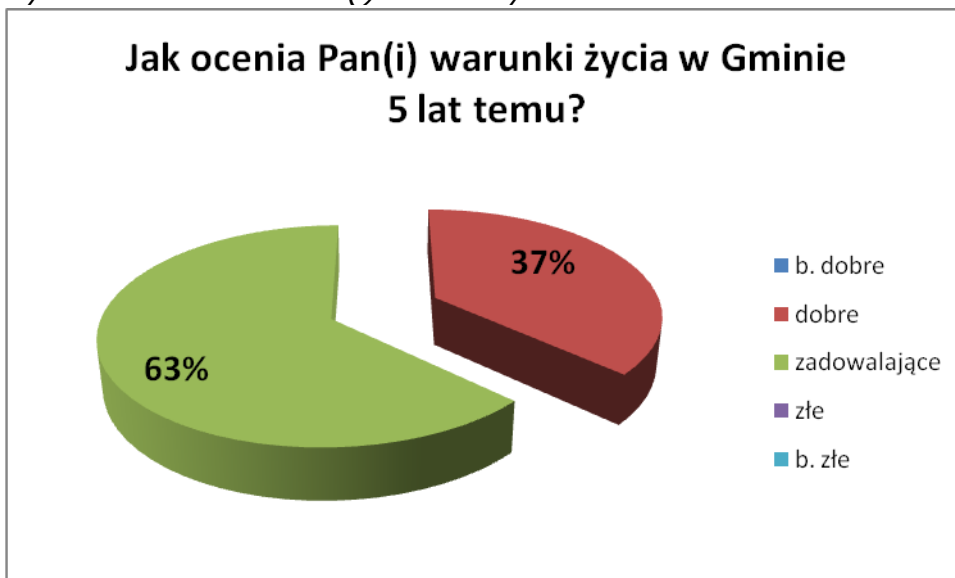
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Strategia "Kościelisko 2022"

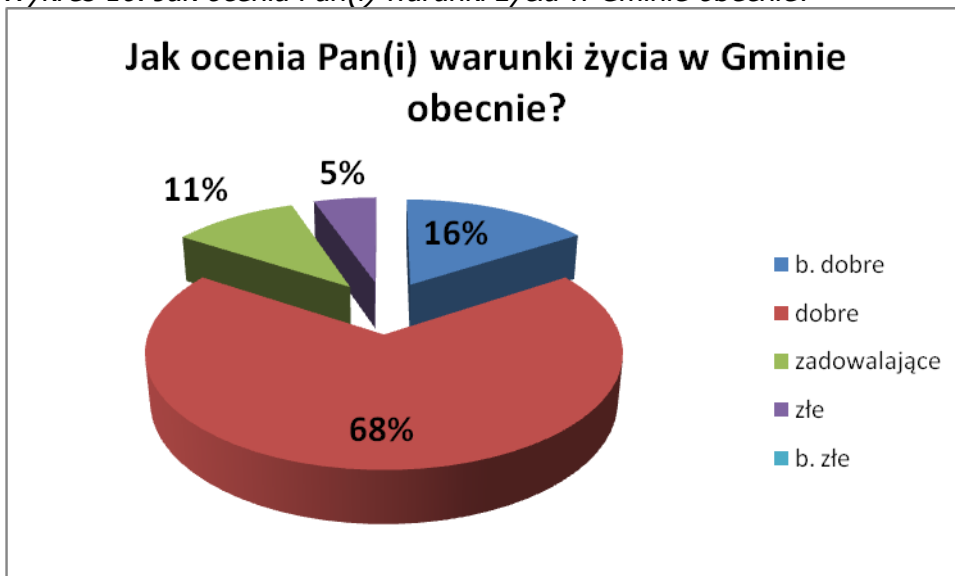
Poniżej zaprezentowane zostały wyniki ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców Gminy Kościelisko, którzy uczestniczyli w pracach nad Strategią.

Wykres 15. Jak ocenia Pan(i) warunki życia w Gminie 5 lat temu?

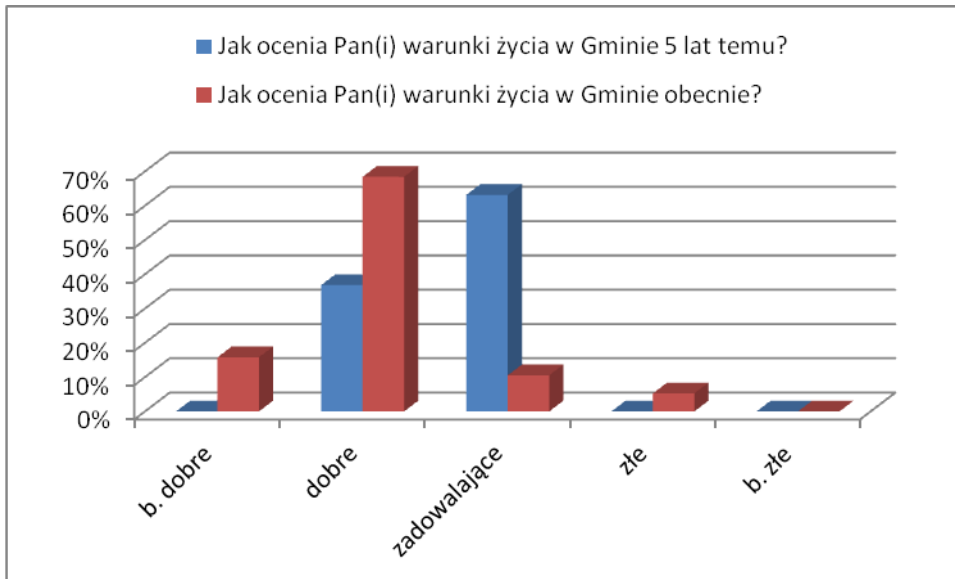

Źródło: opracowanie własne

Wykres 16. Jak ocenia Pan(i) warunki życia w Gminie obecnie?

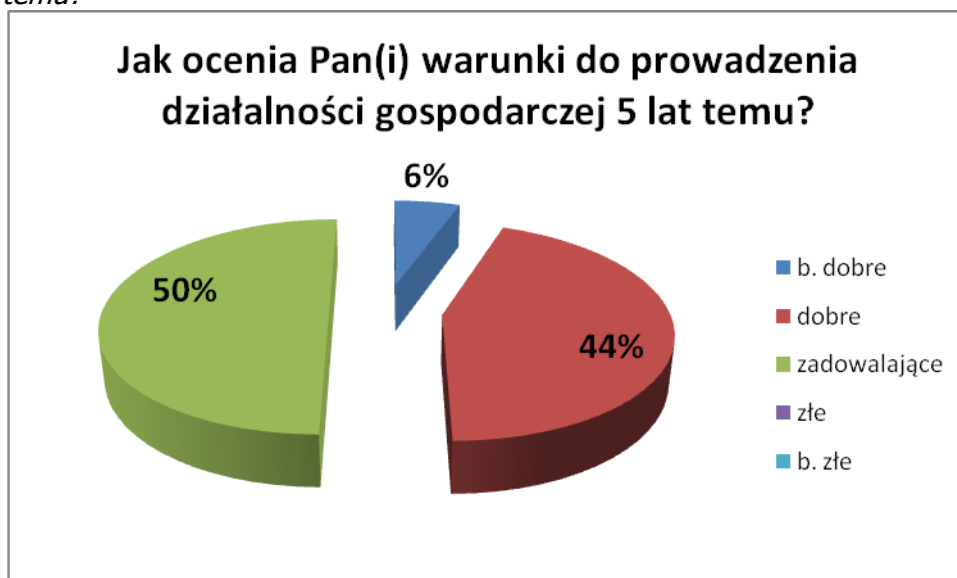
Źródło: opracowanie własne

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy lepiej oceniają obecne warunki życia w Gminie, niż te sprzed 5 lat. Obecne warunki życia oceniane są bardzo dobrze i dobrze przez ok. 84% respondentów. Z analizy porównawczej wynika, iż 5 lat temu, mieszkańcom żyło się gorzej. Przeważająca liczba mieszkańców oceniała warunki życia 5 lat temu jako zadowolające obecnie zdecydowana większość ocenia je jako dobre.

Wykres 17. Jak ocenia Pan(i) warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej 5 lat temu?

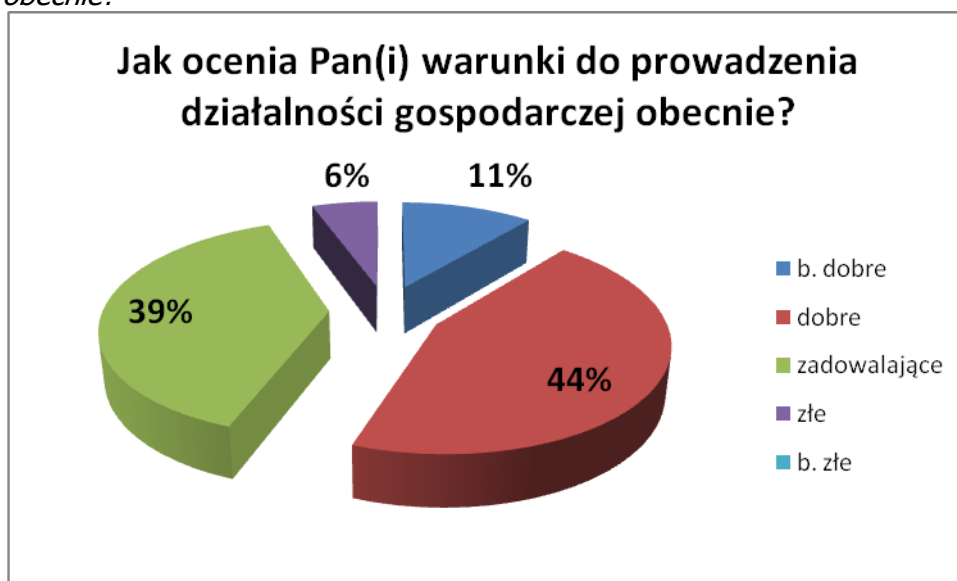

Źródło: opracowanie własne

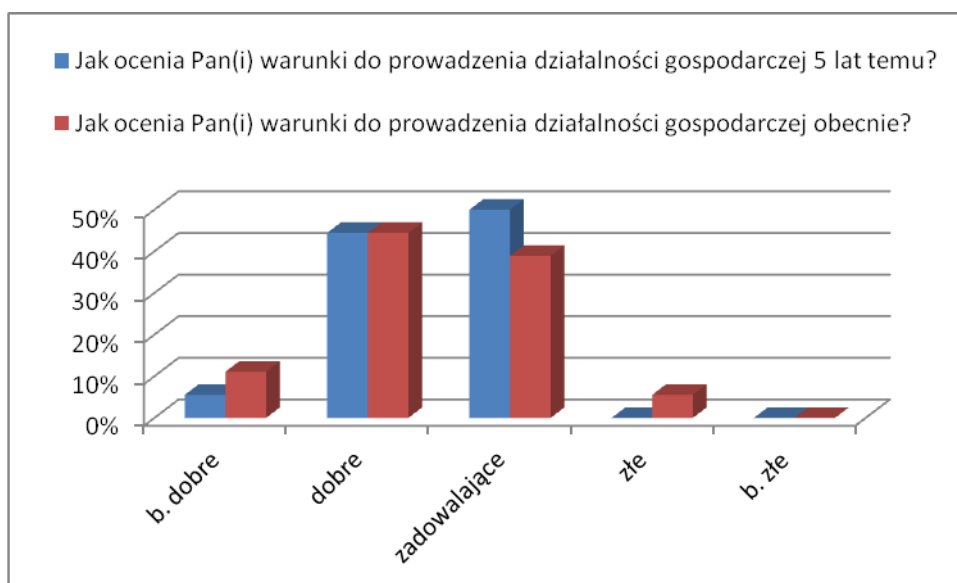

Mieszkańcy trochę lepiej oceniają obecne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, niż te sprzed 5 lat. Warto jednak zauważyć, że pojawiły się pierwsze złe oceny dotyczące obecnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Ocen dobrych jest dokładnie tyle samo zarówno w ocenie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej 5 lat temu jak i obecnie.

Wykres 18. Jak ocenia Pan(i) warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej obecnie?

Źródło: opracowanie własne

Źródło: opracowanie własne

Analiza Gminy

Analiza Gminy została przeprowadzona za pomocą **SWOT** – jednej z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służących do porządkowania informacji. Analiza SWOT jest stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego, jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej.

Objaśnienie zasad analizy SWOT:

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanej informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** (Strengths) – **mocne strony**: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W** (Weaknesses) – **słabe strony**: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O** (Opportunities) – **szanse**: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T** (Threats) – **zagrożenia**: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Wreszcie - informacja, która nie może być poprawnie zakwalifikowana do żadnej z wymienionych grup, jest w dalszej analizie pomijana jako nieistotna strategicznie.

Poniżej zaprezentowane zostały wyniki analizy SWOT przeprowadzonej wśród mieszkańców Gminy Kościelisko, którzy uczestniczyli w pracach nad Strategią.

Mocne strony

Poniżej zaprezentowane zostały wszystkie odpowiedzi, które pojawiały się podczas prac nad Strategią. Zostały one zebrane, przeanalizowane, pogrupowane i uporządkowane od najczęściej pojawiających się do odpowiedzi które pojawiły się tylko jeden raz.

Jakie są największe atuty (mocne strony) Gminy?

- lokalizacja, bardzo dobre, atrakcyjne położenie - dostęp do Tatr, bliskość granicy ze Słowacją, bliskość Zakopanego, w atrakcyjnym turystycznie regionie,
- walory przyrodnicze, środowiskowe, krajobrazowe i turystyczne, wspaniałe widoki, ukształtowanie terenu,
- czyste środowisko, przyroda, TPN, powietrze, klimat, natura, cisza, spokój,
- dogodne tereny do uprawiania sportu, idealne do uprawiania turystyki, dobra baza noclegowa, oferta turystyczna, agroturystyka, miejscowość turystyczna,
- kultura, ośrodki kultury, bogate dziedzictwo kulturowe, spora grupa twórców ludowych,
- dobre połączenie Gminy za pośrednictwem drogi Wojewódzkiej 958, dogodne połączenie komunikacyjne,
- odmienność możliwości w obszarze turystyki w porównaniu do Zakopanego, Białki i Bukowiny, cisza, spokój
- doświadczenie w pozyskiwaniu środków unijnych
- istnienie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
- ludzie

Słabe strony

Poniżej zaprezentowane zostały wszystkie odpowiedzi, które pojawiały się podczas prac nad Strategią. Zostały one zebrane, przeanalizowane, pogrupowane i uporządkowane od najczęściej pojawiających się do odpowiedzi które pojawiły się tylko jeden raz

Jakie są wady/ słabe strony Gminy?

- brak porozumienia, współpracy wśród mieszkańców, kłótniowość, brak zgody i zrozumienia mieszkańców dla działań podejmowanych przez wójta i inwestora (na realizację planowanych inwestycji), niechęć do wspólnego działania, bierność lokalnej społeczności, mała świadomość mieszkańców o wyższości celów społecznych nad celami jednostki,
- brak akceptacji społecznej, konflikty społeczne; antagonizmy, podziały (np. Kościelisko kontra Dzianisz i Witów), niskie zaangażowanie społeczne dla dobra wspólnego; świadomość mieszkańca, wzrost liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- słabo rozwinięte usługi dla obsługi ruchu turystycznego - duże braki w infrastrukturze (wyciągi i trasy narciarskie, szlaki rowerowe itp.), brak infrastruktury do uprawiania sportów zimowych, brak parkingów, nie wyznaczone i wydzielone trasy rowerowe, słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna,
- słaba infrastruktura techniczna (drogi, kanalizacja, wodociągi), słabe i wąskie drogi; brak kanalizacji w Witowie i Dzianiszu, brak sieci wodociągowej w niektórych miejscach gminy, zły dojazd (dużo czasu),
- istniejące braki w zakresie infrastruktury społecznej i komunalnej (stary urząd gminy, ośrodek zdrowia w Dzianiszu, przedszkole i ośrodek kultury), zagrożenie likwidacją ośrodków zdrowia,
- słaba, niedostateczna promocja gminy, brak kompleksowej oferty turystycznej i wzajemnej współpracy wszystkich podmiotów działających w sferze obsługi ruchu turystycznego, bezpośrednia konkurencja pobliskiego Zakopanego, słaba rozpoznawalność gminy jako ośrodka turystycznego,
- problemy z własnością gruntów, duże rozdrobnienie, problemy geodezyjne, majątki w rękach starszych ludzi nie mających potrzeb rozwijania się,
- istnienie terenów zdegradowanych wymagających rewitalizacji,
- jakość zarządzania (w zasadzie to jej brak), słaba informacja do mieszkańców o działaniach gminy, niska transparentność działań U.G.,
- pogłębiające się bezrobocie wśród mieszkańców Gminy,
- duża liczba nieekologicznych instalacji ciepłowniczych w gospodarstwach domowych,
- ograniczony dostęp do miejsc przedszkolnych w Dzianiszu oraz do oferty zajęć pozalekcyjnych dla uczniów wszystkich szkół gminnych,

Szanse

Poniżej zaprezentowane zostały wszystkie odpowiedzi, które pojawiały się podczas prac nad Strategią. Zostały one zebrane, przeanalizowane, pogrupowane i uporządkowane od najczęściej pojawiających się do odpowiedzi które pojawiły się tylko jeden raz.

Czynniki, które według Pana/Pani mogą wpływać na rozwój Gminy?

- dotacje unijne, możliwość pozyskania dofinansowania inwestycji ze środków Europejskich, dobre i przygotowane pomysły na wykorzystanie tych środków, przygotowane projekty, operatywny zarząd - umiejętność pozyskiwania funduszy z UE,
- zaangażowanie społeczne mieszkańców, liderzy społeczni z wizją, zmieniająca się mentalność na plus, rosnąca ilość prężnie działających organizacji, majątki przejmują młodzi ludzie chcący na nich zarabiać a nie tylko mieć (szansa na inwestycje, tylko należy dać obywatelom zielone światło), ożywienie dzięki młodym mieszkańcom gminy,
- rozwój turystyki, turystyka o charakterze rekreacyjnym; alternatywne sposoby na spędzanie wolnego czasu; rozbudowa tras narciarskich, biegowych, usytuowanie geograficzne umożliwiające rozwój turystyki,
- rozwój infrastruktury, w tym infrastruktury komunikacyjnej,
- możliwość rozwoju współpracy z Miastem Tvrdosin w zakresie stworzenia wspólnej oferty turystycznej,
- rozwój nowych technologii informatycznych pozwalających na wzbogacenie oferty turystycznej gminy,
- wejście w życie tzw. ustawy krajobrazowej, nowe prawodawstwo, w szczególności w zakresie likwidacji niskiej emisji oraz rewitalizacji terenów zdegradowanych,
- poprzez skuteczną promocję zwrócenie uwagi na walory gminy; bliskość Tatr,
- geotermia, gaz,
- stworzenie gminy ekologicznej i przyjaznej ze względu na środowisko i świetną lokalizację

Zagrożenia

Poniżej zaprezentowane zostały wszystkie odpowiedzi, które pojawiały się podczas prac nad Strategią. Zostały one zebrane, przeanalizowane, pogrupowane i uporządkowane od najczęściej pojawiających się do odpowiedzi które pojawiły się tylko jeden raz.

Czynniki, które według Pana/Pani mogą zahamować rozwój Gminy?

- Niejasne, niestabilne i skomplikowane prawo, zmieniające się interpretacje i przepisy, brak spójności stanowisk instytucji rządowych, skomplikowane procedury,
- brak porozumienia między mieszkańcami gminy Kościelisko, niskie przekonanie mieszkańców do samostanowienia; brak zaufania do sąsiadów, brak zaangażowania mieszkańców, emigracja, niechęć mieszkańców do niektórych działań gminy,
- działalność deweloperska,
- konkurencja turystyczna, wyparcie z rynku turystycznego, szybki rozwój gmin ościennych, innych miejscowości,
- ignorowanie przez administrację i samorząd woli współpracy ze strony mieszkańców i wzajemna nieufność, która może skutkować spadkiem aktywności społecznej i niepowodzeniem inicjatyw wymagających współdziałania,
- opieszałość gminy, plany miejscowe, niemożność inwestowania, mała świadomość gminy / mieszkańców o potrzebie masowych inwestycji w turystykę,
- brak własności komunalnej i zgody właścicieli nieruchomości np. na trasy narciarskie, inwestycje strategiczne,
- brak środków unijnych, zamknięcie granic,
- zmniejszenie turystyki krajowej,
- zanik systematycznych połączeń komunikacyjnych może spowodować, że nie będzie można korzystać z zasobów turystycznych Zakopanego i okolicy,
- niski wzrost gospodarczy kraju, pogłębiająca się recesja, wzrost cen terenów budowlanych,
- tworzenie negatywnego wizerunku górali przez media,
- zanieczyszczenie środowiska.

Powiązania / uwarunkowania zewnętrzne

Strategia Gminy Kościelisko jest scenariuszem realizacji głównych celów rozwojowych dostosowanym do nowych wyzwań stojących przed samorządem gminy przy współpracy jego mieszkańców. Katalog planowanych interwencji został opracowany w oparciu o dotychczasowe rezultaty będące wynikiem realizacji działań strategicznych oraz nowe wyzwania rozwojowe stojące przed Gminą dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Wypadkową tej analizy jest zintegrowane podejście pozwalające na określenie wizji i celów rozwoju Gminy z uwzględnieniem jej potencjału, zasobów i wiedzy odwołujące się do strategicznych dokumentów programowych kształtujących wizję rozwoju na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Tylko spójna strategia postępowania ściśle powiązana z politykami rozwoju prowadzonymi w wymiarze krajowym przez Radę Ministrów i wymiarze lokalnym przez samorządy lokalne: gminy i powiaty z terenu województwa małopolskiego jest gwarantem efektywności i skuteczności założonych planów operacyjnych.

W procesie programowania uwzględnione zatem zostały oczekiwania rozwojowe Gminy dostosowane do specyfiki uwarunkowań lokalnych, ale jednocześnie przyczyniające się do realizacji priorytetów i kierunków rozwoju z perspektywy regionu i kraju.

Zbieżna hierarchia celów i kierunków postępowania łączy Strategię Gminy z kluczowymi planami operacyjnymi uszczegóławiającymi tematycznie zakres podejmowanych działań, m.in. miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Gminy czy Wieloletnim Planem Inwestycyjnym.

Efektywne wykorzystanie planowania strategicznego powinno bazować na spójności opracowań na wszystkich poziomach władzy/administrowania, czyli na poziomie kraju, województwa, powiatu i gminy, tak pod względem metody jej formułowania, jak i struktury/schematu problematyki. Dzięki temu możliwe jest utrzymanie spójności i ciągłości polityki rozwoju, wpisanie ustaleń strategicznych w proces podejmowania decyzji, wprowadzenie zasad zintegrowanego planowania strategicznego oraz stworzenie mechanizmu doskonalenia metod opracowań planistycznych.

Strategia jest ściśle powiązana z głównymi dokumentami strategicznymi, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju z uwzględnieniem wielopoziomowego modelu zarządzania rozwojem, m.in.:

- Strategia Rozwoju Powiatu Tatrzańskiego na lata 2012-2020
- Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020

- Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020
- Zintegrowane Strategie Rozwoju Kraju do 2020 r., w tym Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 (Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju)

Strategia, będąc dokumentem spójnym z koncepcją i zamierzeniami rozwoju regionu i kraju, jest równocześnie zbieżna z polityką Unii Europejskiej w zakresie rozwoju terytorialnego.

Zapisy strategii wpisują się w wytyczne dokumentów strategicznych, które tworzą nowy system zarządzania rozwojem kraju, którego podstawę stanowi ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Strategia Rozwoju Powiatu Tatrzańskiego na lata 2012-2020

Lokalna strategia rozwoju stanowiąca narzędzie strategicznego planowania określa cele i kierunki działania samorządu powiatowego ukierunkowane na jego rozwój w kilkuletniej perspektywie, a także metody i instrumenty postępowania służące efektywnej ich realizacji. Zostały one sformułowane w oparciu o analizę pozycji rozwojowej powiatu tatrzańskiego, która przedstawia aktualną diagnozę wraz ze wskazaniem ścieżek moderowania polityki rozwoju realizowanej przez Powiat.

Główne wyzwania Powiatu Tatrzańskiego określone jako dostępność komunikacyjna wpływająca na rozwój przemysłu turystycznego i związanej z nim oferty czasu wolnego przy zachowaniu tradycyjnego krajobrazu przyrodniczego i kulturowego i poprawie jakości środowiska naturalnego, determinują wizję jego rozwoju jako „skarbnicy tradycji i kultury podhalańskiej oraz unikalnej przyrody tatrzańskiej; otwartego na świat nowoczesnego kurortu, centrum turystyki górskiej i zdrowotnej, sportu i wypoczynku; Powiat gościnny i gospodarny, dbający o godne życie swoich mieszkańców”

Rozpoznanie wyzwań, których realizacja umożliwi stworzenie w powiecie optymalnych warunków dla funkcjonowania i rozwoju wspólnoty powiatowej pozwoliło na określenie strategicznych celów rozwoju:

I. Konkurencyjna, nowoczesna i zróżnicowana oferta turystyczno-klimatyczna i sportowa – będąca motorem rozwoju gospodarczego przy wykorzystaniu potencjału Zakopanego jak i okolicznych gmin. Jego realizacji posłużą inwestycje w infrastrukturę i usługi przemysłów czasu wolnego (branży turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i sportowej), kampanie promocyjne skoncentrowane na walorach powiatu oraz eventy kulturalne i sportowe.

II. Wysoka jakość i powszechny dostęp do edukacji i kultury – dla wzrostu wykształcenia mieszkańców, ich kompetencji edukacyjnych i kulturowych. Będzie to możliwe poprzez rozwój infrastruktury szkolnej i oferty szkolnictwa powiatowego dla jej dostosowania do istniejących potrzeb, popularyzację idei „uczenia się przez całe życie” i aktywizację działań w tym zakresie służb powiatowych, rozwój kultury regionu i promowanie postaw służących jej ochronie oraz wspieranie rozwoju e-społeczeństwa.

III. Sprawna ochrona zdrowia i pomoc społeczna – dla poprawy jakości życia przez aktywizację wszystkich mieszkańców i ich dostęp do usług medycznych i pomocy społecznej. Cel ten będzie realizowany dzięki działaniom ukierunkowanym na promocję profilaktyki zdrowotnej, świadczenia medyczne i pomoc osobom w trudnej sytuacji społecznej i zdrowotnej

IV. Sprawna, łatwa i różnorodna komunikacja – oparta na strukturze komunikacyjnej zapewniającej łatwą swobodę przemieszczania się oraz inwestycjom w infrastrukturę drogową

V. Czyste środowisko i chroniony krajobraz – dla zapewnienia ochrony środowiska naturalnego przy zachowaniu tradycyjnego krajobrazu kulturowego. Poprawie jakości środowiska posłuży wdrażanie narzędzi zapobiegających zanieczyszczeniom oraz wykorzystanie energii odnawialnej czy korzystanie ze źródeł energooszczędnych.

VI. Bezpieczeństwo dla mieszkańców i przyjezdnych - poprzez odpowiednią infrastrukturę i wyposażenie sprzętowe oraz osobowe służb odpowiedzialnych za kwestie bezpieczeństwa, a także aktywizację rynku pracy na rzecz wzrostu zatrudnienia

VII. Konsolidacja i usprawnienie administracji samorządowej – w zakresie poprawy funkcjonalności i jakości pomieszczeń i budynków służbowych oraz usprawnienia procesów ewidencyjnych

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020

Kształtuję wizję Małopolski jako regionu nieograniczonych możliwości, dzięki „efektywnemu wykorzystaniu potencjałów regionu dla rozwoju gospodarczego i spójności przestrzennej w wymiarze regionalnym, krajowym i przestrzennym”. Zaktualizowany scenariusz określający cele i kierunki polityki rozwoju w obrębie siedmiu podstawowych obszarów aktywności samorządu województwa koncentruje się na rozwoju Województwa Małopolskiego jako „atrakcyjnego miejsca życia, pracy i spędzania czasu wolnego, europejskiego regionu wiedzy i aktywności, silnego wartościami uniwersalnymi, tożsamością i aspiracjami swoich mieszkańców, świadomie czerpiącego z dziedzictwa i przestrzeni regionalnej,

tworzącego szanse na rozwój ludzi i nowoczesnej gospodarki”.

Przyjęta w ramach Strategii struktura obszarów polityki rozwoju obejmuje dla każdego z nich cel strategiczny realizowany poprzez określone kierunki polityki rozwoju ze zdefiniowaną strategią postępowania i przypisanym wykazem działań służącym ich realizacji. Wokół każdego z kluczowych działań skupiają się główne pola aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej samorządu województwa.

Uwarunkowania i możliwości rozwojowe regionu zostały ustalone z uwzględnieniem tradycyjnej bazy historycznej, politycznej, kulturowej i przyrodniczej, ale także nowych procesów i zjawisk związanych chociażby z przemianami demograficznymi i gospodarczymi.

Wybrany model strategii wyznacza siedem stref aktywności:

Obszar 1. Gospodarka wiedzy i aktywności

Cel strategiczny: „Silna pozycja Małopolski jako regionu atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców”

Kierunki polityki rozwoju: rozwój kapitału intelektualnego, budowa infrastruktury regionu wiedzy, kompleksowe wsparcie nowoczesnych technologii, rozwój kształcenia zawodowego i wspieranie zatrudnienia, wzmocnienie i promocja przedsiębiorczości.

Obszar 2. Dziedzictwo i przemysły czasu wolnego

Cel strategiczny: „Wysoka atrakcyjność Małopolski w obszarze przemysłów czasu wolnego dzięki wykorzystaniu potencjału dziedzictwa regionalnego i kultury”

Kierunki polityki rozwoju: ochrona małopolskiej przestrzeni kulturowej, zrównoważony rozwój infrastruktury oraz komercjalizacja usług czasu wolnego, kształcenie kadr dla rozwoju i obsługi przemysłów czasu wolnego, wzmocnienie promocji dziedzictwa regionalnego oraz oferty przemysłów czasu wolnego.

Obszar 3. Infrastruktura dla dostępności komunikacyjnej

Cel strategiczny: „Wysoka zewnętrzna i wewnętrzna dostępność komunikacyjna regionu dla konkurencyjności gospodarczej i spójności przestrzennej”

Kierunki polityki rozwoju: Kraków nowoczesnym węzłem międzynarodowej sieci transportowej, wykreowanie subregionalnych węzłów transportowych, zwiększenie dostępności transportowej obszarów o najniższej dostępności w regionie, wsparcie instrumentów zarządzania zintegrowanymi systemami transportu, rozwój infrastruktury dla społeczeństwa informacyjnego.

Obszar 4. Krakowski Obszar Metropolitalny i inne subregiony

Cel strategiczny: „Silna pozycja konkurencyjna Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w przestrzeni europejskiej oraz wzrost potencjału ekonomicznego subregionów w wymiarze regionalnym i krajowym”

Kierunki polityki rozwoju: rozwój Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, rozwój subregionu tarnowskiego, rozwój subregionu sądeckiego, rozwój subregionu podhalańskiego (rozwój potencjału gospodarczego i wzmocnienie atrakcyjności turystycznej poprzez rozwój infrastruktury i usług czasu wolnego w zakresie turystyki aktywnej, rekreacyjnej i specjalistycznej oraz turystyki uzdrowiskowej i prozdrowotnej, a także wykorzystanie współpracy transgranicznej ze Słowacją w celu wypracowania wspólnej oferty turystycznej oraz rozwoju rynku pracy), rozwój Małopolski Zachodniej.

Obszar 5. Rozwój miast i terenów wiejskich

Cel strategiczny: „Aktywne ośrodki usług publicznych i gospodarczych zapewniające szanse na rozwój mieszkańców małych i średnich miast oraz terenów wiejskich”

Kierunki polityki rozwoju: rozwój funkcji lokalnych centrów usług publicznych, rozwój gospodarczy małych i średnich miast oraz terenów wiejskich, funkcjonalne zarządzanie przestrzenią na poziomie lokalnym.

Obszar 6. Bezpieczeństwo ekologiczne, zdrowotne i społeczne

Cel strategiczny: „Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Małopolski w wymiarze środowiskowym, zdrowotnym i społecznym”

Kierunki polityki rozwoju: poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie ekologii dla rozwoju Małopolski, poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego: profilaktyka i ochrona zdrowia, poprawa bezpieczeństwa społecznego: integrująca polityka społeczna, wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.

Obszar 7. Zarządzanie rozwojem województwa

Cel strategiczny: „Efektywnie zarządzane województwo, którego rozwój oparty jest na współpracy i mobilizowaniu zasobów”

Kierunki polityki rozwoju: sprawny system zarządzania strategicznego województwem, kształtowanie i rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmocnianie kapitału społecznego, rozwój współpracy terytorialnej, budowa i promocja marki Małopolska na arenie krajowej oraz międzynarodowej.

Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020

Strategia przyjęta przez Rząd 8 stycznia 2014 r. dedykowana jest wspólnym wyzwaniom i szansom rozwojowym makroregionu, obejmującego swym zasięgiem obszar województw – małopolskiego i śląskiego. W założeniu jako instrument ponadregionalnego partnerstwa ma służyć aktywizacji współpracy obu województw i rozwoju ich potencjałów społeczno-gospodarczych.

Cel główny Strategii koncentruje się na wykorzystaniu potencjału Polski Południowej dla stworzenia z niej nowoczesnego i atrakcyjnego regionu Europy. Jego realizacji mają służyć określone cele rozwojowe związane są z jakością kapitału ludzkiego atrakcyjnym położeniem geograficznym, rozbudowaną infrastrukturą oraz występowaniem dużych aglomeracji miejskich i odpowiadające im kierunki interwencji:

Cel 1. Europol górnośląsko- -krakowski obszarem koncentracji innowacji i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich

Kierunki interwencji są związane z funkcjonowaniem innowacyjnych i kreatywnych ośrodków (uczelni i instytutów badawczych), których potencjał posłuży stworzeniu renomowanego centrum naukowego, z tworzeniem i wspieraniem inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o możliwości ośrodków miejskich, wykreowaniem stolicy kultury rozpoznawalnej wśród metropolii europejskich, a także budową struktur umożliwiających wymianę zasobów m.in. w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, w tym: drogowej, kolejowej i energetycznej.

Cel 2. Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystywania możliwości rozwojowych

Kierunki interwencji skupiają się na rozwoju kapitału ludzkiego poprzez analizę potrzeb rynku pracy, kompleksową ofertę edukacyjną poprawiającą efektywność formalnego i nieformalnego kształcenia zawodowego, tworzeniu wspólnych ponadregionalnych produktów sektora kreatywnego oraz kompleksowej oferty specjalistycznych usług medycznych i uzdrowiskowych, integracji infrastruktury i logistyki transportowej taboru drogowego i kolejowego, a także wspólnego działania na rzecz ochrony środowiska i sytuacji kryzysowych

Cel 3. Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu

Kierunki interwencji obejmują wspólną ofertę turystyczną i promocyjną, organizację ważnych imprez sportowych i kulturalnych, tworzenie oferty inwestycyjnej oraz działania marketingowe związane z prezentacją makroregionu jako miejsca atrakcyjnego dla ważnych wydarzeń krajowych i międzynarodowych oraz strategicznego dla lokalizacji instytucji o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

Realizacja tych działań ma stanowić odpowiedź na wyzwania ponadregionalne, których rozwiązanie nie jest możliwe w granicach jednego regionu.

Zintegrowane Strategie Rozwoju Kraju do 2020 r.

W nowym okresie programowania wychodzą poza rolę sektorową – na rzecz integracji oraz przenikania się różnych zjawisk i procesów obejmują kompleksowo główne obszary rozwoju kraju tym samym odchodząc od wąskiego podejścia konkretnych obszarów problemowych. Przy ich pomocy odbywa się realizacja celów strategicznych określonych w Strategii Rozwoju Kraju, z którą strategię zintegrowane łączy spójna hierarchia celów i kierunków interwencji. Podobny stopień spójności powinny wykazywać strategię rozwoju województw - zgodnie z ustawą o samorządzie województwa.

Zintegrowane strategię rozwoju obejmują katalog działań pozwalających na realizację zadań strategicznych państwa poprzez wskazanie kierunków działania i narzędzi wdrażających.

Zdefiniowano 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych:

- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Strategia Rozwoju Transportu,
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko,
- Strategia Sprawne Państwo,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
- Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa.

Ramy przestrzenne dla realizacji poszczególnych strategii rozwojowych wyznacza dokument strategiczny kreujący ład przestrzenny w Polsce oraz systematyzujący kwestie związane z rozwojem – traktujący przestrzeń jako pole odniesienia dla działań rozwojowych (Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030). Instrumentami wykonawczymi są programy operacyjne oraz programy rozwoju,

w tym programy wieloletnie, a także inne instrumenty niezbędne do przyjęcia w celu właściwej i efektywnej realizacji tych strategii.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych kształtującą plan rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu regionalnym z uwzględnieniem obszarów miejskich i wiejskich.

Bazując na potencjale i barierach poszczególnych obszarów opisuje ich cele rozwojowe ukierunkowane na realizację kluczowych dla rozwoju regionalnego wyzwań.

Przy czym znajduje w niej odzwierciedlenie zmieniony model prowadzenia polityki rozwoju obejmujący tzw. „nowy paradygmat polityki regionalnej”, wprowadzający m.in. skoncentrowane na jednej wspólnej polityce podejście ukierunkowane terytorialnie i funkcjonalnie, kryterium efektywności w stosunku do podejmowanych działań jak i zastosowanych narzędzi zarządzania rozwojem.

Zgodnie z wizją rozwoju regionalnego „w 2020 roku polskie regiony mają stanowić lepsze miejsce do życia dzięki zwiększeniu poziomu i jakości życia oraz przez stworzenie takich ram gospodarczo-społecznych i instytucjonalnych, które zwiększają szanse rozwojowe we wszystkich regionach oraz realizacji aspiracji i możliwości zamieszkujących je jednostek i wspólnot lokalnych” celem strategicznym polityki regionalnej jest „efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym”.

Osiągnięciu tak sformułowanego celu posłużą trzy cele szczegółowe ogniskujące się wokół:

- wzrostu konkurencyjności regionów – poprzez charakteryzujące się dużą zdolnością strategicznej interwencji najważniejsze ośrodki miejskie, rozprzestrzenianiu kierunków rozwojowych do słabiej rozwiniętych obszarów oraz kształtowanie postaw konkurencyjnych na tych, które do tej pory nie brały udziału w działaniach rozwojowych.
- spójności terytorialnej i przeciwdziałaniu marginalizacji na obszarach problemowych – tak aby aktywizować obszary wiejskie oraz przygraniczne, wspomagać te obszary miejskie, które tracą swe dotychczasowe funkcje, a dzięki poprawie infrastruktury transportowej sprzyjać ich dostępności komunikacyjnej

- oraz ukierunkowanych terytorialnie skutecznych, efektywnych i partnerskich działań rozwojowych, które mają zmodernizować dotychczasowy system zarządzania politykami publicznymi wprowadzając poprawę jakości, sprawną koordynację, współpracę m.in. w postaci sieci współpracy oraz większą aktywność społeczną.

Polityka regionalna w układzie „regiony – miasta – obszary wiejskie” wspiera rozwijanie spójności wewnątrzregionalnej i wspólnych powiązań kształtujących procesy rozwojowe.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju)

W związku ze zmianą modelu programowania europejskiej polityki spójności w perspektywie 2014-2020 dotychczasowe dokumenty strategiczne określające na lata 2007-2013 krajowe ramy dla interwencji funduszy strukturalnych (typu Narodowy Plan Rozwoju czy też Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) zastąpiła zaktualizowana Strategia Rozwoju Kraju.

Obecnie jest to najważniejszy dokument strategiczny kreślący w perspektywie średniookresowej scenariusz stabilnego rozwoju określający w obszarach strategicznych cele rozwoju kraju do 2020 r. oraz główne działania niezbędne dla przyspieszenia procesów rozwojowych wraz z możliwościami ich sfinansowania. Tym samym stanowi ona odniesienie dla nowej generacji dokumentów strategicznych przygotowywanych w Polsce na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Strategia z jednej strony jest ukierunkowana na globalne wyzwania rozwojowe określone w strategii Europa 2020, z drugiej dostosowana do specyfiki i lokalnych uwarunkowań, które przyczynią się do realizacji założonych krajowych celów rozwojowych.

Podstawą tego planu rozwoju jest analiza barier rozwojowych i potencjalnych zagrożeń oraz istniejących potencjałów społeczno-gospodarczych i przestrzennych, które odpowiednio wzmocnione będą stymulowały rozwój kraju. Strategia wskazuje trzy obszary strategiczne, które kształtują wizję Polski w roku 2020 w oparciu o aktywne społeczeństwo, konkurencyjną gospodarkę i sprawne państwo, a także wybrane działania, które umożliwiają realizację celów strategicznych i zapewnią wzmocnienie i lepsze wykorzystanie potencjałów regionalnych.

Głównym celem zaktualizowanej strategii średniookresowej staje się „wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów

zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności”.

Dla tak zdefiniowanego celu głównego określone zostały trzy obszary strategiczne oraz przypisane do każdego z nich cele i priorytetowe kierunki interwencji stanowiące odpowiedź na kluczowe wyzwania w najbliższym dziesięcioleciu:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

Cel 1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem poprzez uporządkowanie kompetencji umożliwiających realizację działań rozwojowych, zwiększenie efektywności instytucji publicznych, wprowadzenie jednolitych zasad e-gov w administracji (e-administracja), poprawę jakości prawa i zapewnienie ładu przestrzennego

Cel 2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe, realizowany przez modernizację struktury wydatków publicznych, poprawę efektywności środków publicznych, zwiększenie wykorzystania środków pozabudżetowych

Cel 3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela, dzięki poprawie skuteczności wymiaru sprawiedliwości, rozwojowi kapitału społecznego, zwiększeniu bezpieczeństwa obywatela oraz utrwaleniu bezpieczeństwa narodowego

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

Cel 1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej poprzez uzdrowienie finansów publicznych, zwiększenie stopy oszczędności i inwestycji, integrację ze strefą euro, rozwój eksportu towarów i usług

Cel 2. Wzrost wydajności gospodarki, w tym zwiększenie produktywności gospodarki, wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie, zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego, poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej

Cel 3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki, koncentrujący się na wzroście popytu na wyniki badań naukowych, podwyższeniu stopnia komercjalizacji badań, zapewnieniu kadr dla B+R, zwiększeniu wykorzystania rozwiązań innowacyjnych

Cel 4. Rozwój kapitału ludzkiego przez zwiększanie aktywności zawodowej, poprawę jakości kapitału ludzkiego, zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej

Cel 5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych, dzięki zapewnieniu powszechnego dostępu do Internetu, upowszechnieniu wykorzystania technologii cyfrowych, zapewnieniu odpowiedniej jakości treści i usług cyfrowych

Cel 6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko wdrażany przez racjonalne gospodarowanie zasobami, poprawę efektywności energetycznej, zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii, poprawę stanu środowiska oraz adaptację do zmian klimatu

Cel 7. Zwiększenie efektywności transportu, w tym zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym, modernizację i rozbudowę połączeń transportowych, udroźnienie obszarów miejskich

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

Cel 1. Integracja społeczna sprzyjająca zwiększeniu aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszeniu ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych

Cel 2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych poprzez podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych oraz zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych

Cel 3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, dzięki tworzeniu warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach, wzmocnieniu ośrodków wojewódzkich, tworzeniu warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich, a także zwiększeniu spójności terytorialnej

Strategia Rozwoju Kraju opiera się na zintegrowanym podejściu skoncentrowanym tematycznie i terytorialnie, które umożliwi optymalne wykorzystanie potencjału terytoriów, ich zasobów i wiedzy. Wokół dziedzin kluczowych dla rozwoju w najbliższych latach i związanych z nimi przedsięwzięciach integruje podmioty publiczne, społeczne i gospodarcze, które poprzez udział w procesach rozwojowych mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym. Podkreśla tym samym rolę samorządu terytorialnego i innych podmiotów w rozwoju regionów i kraju.

Misja Gminy Kościelisko

KULTURA NATURA SPORT GMINA KOŚCIELISKO DLA CIEBIE

Pierwsza Misja Gminy Kościelisko została przyjęta w 1999 roku przez mieszkańców Gminy, następnie w grudniu 2007 roku i styczniu 2008 roku, podczas prac projektowych związanych z aktualizacją Strategii Gminy Kościelisko na lata 2007 – 2015 Misja została zmieniona:

Gmina Kościelisko
kolebka tatrzańskich tradycji kulturowych
i turystyczno – sportowych

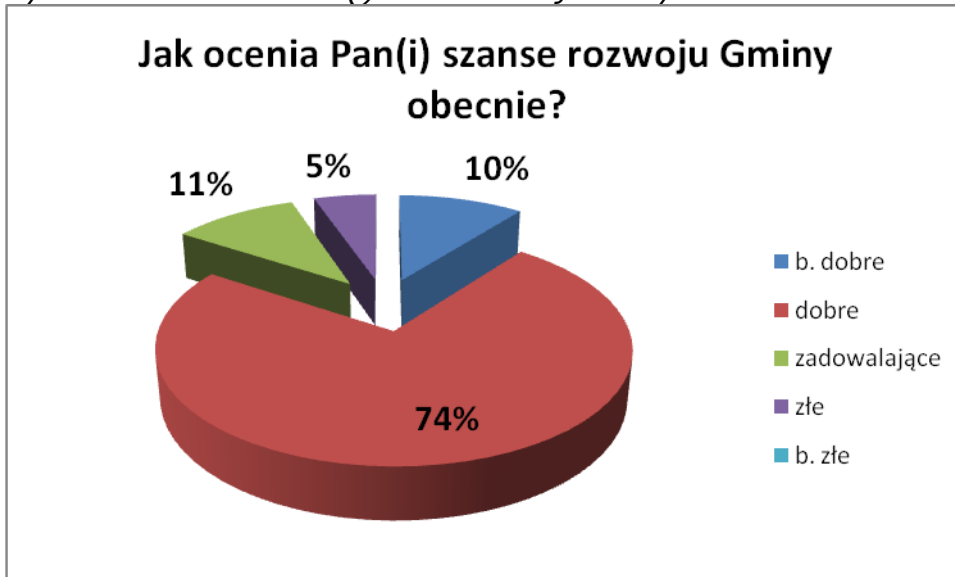
Aktualne brzmienie Misja Gminy Kościelisko uzyskała w trakcie prac na obecną strategią w listopadzie 2015r.

Część II

Priorytety rozwojowe

Wykres 19. Jak ocenia Pan(i) szanse rozwoju Gminy obecnie?

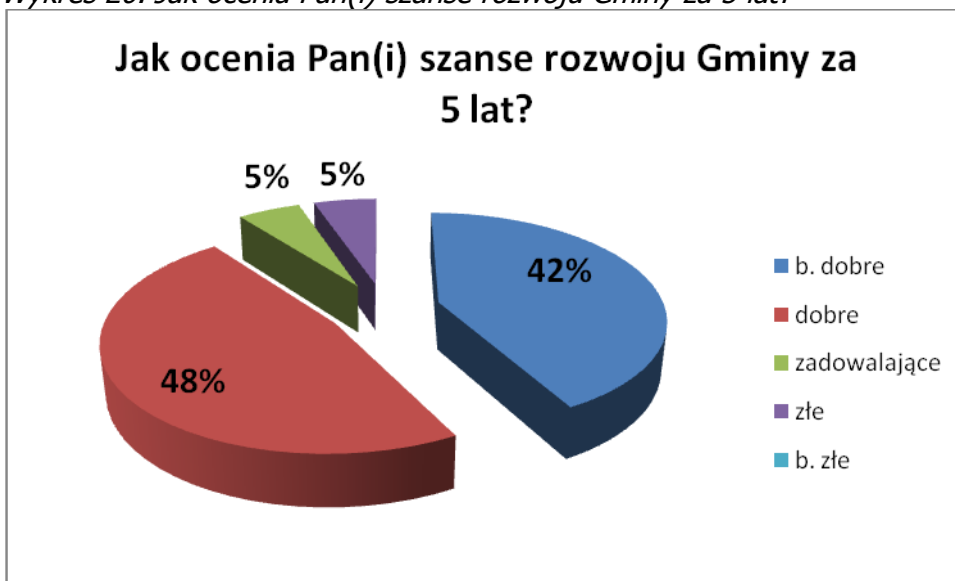
Źródło: opracowanie własne

Kluczowy element, z którego Gmina może być dumna?

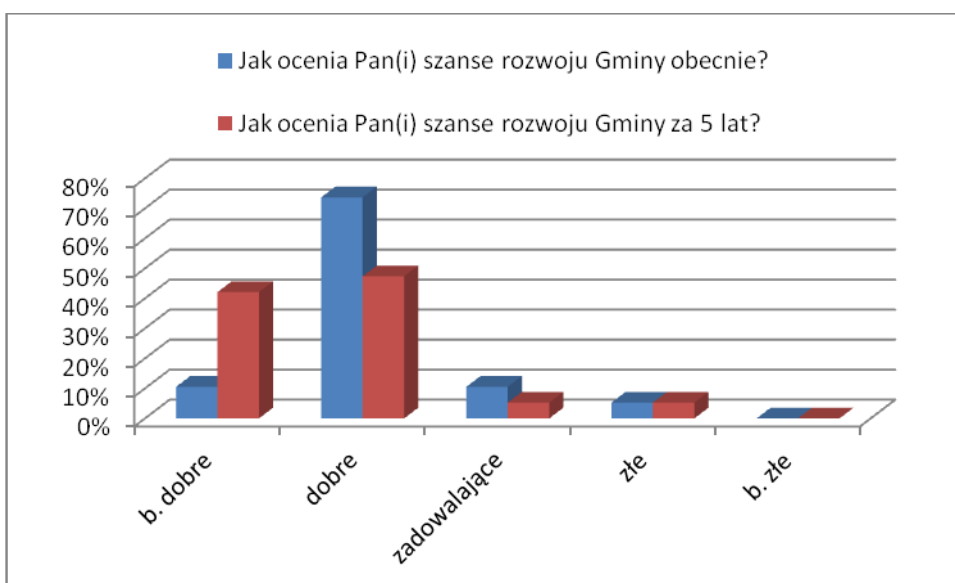
- bardzo dobre położenie z bezpośrednim dostępem do Tatr, naturalne walory (element zastany), wspaniały krajobraz, widok na Tatry – sąsiedztwo, walory środowiskowe, świetna lokalizacja,
- kultura, folklor, tradycja, mieszkańcy gościnni, mili, dziedzictwo kulturowe i jego twórcze kontynuowanie (zasługa mieszkańców),
- chodniki, poprawa dróg i ciągów pieszych, lepsze drogi, oświetlenie, chodniki, poprawa nawierzchni dróg,
- rozwój infrastruktury, nowe inwestycje, realizacja projektów inwestycyjnych,
- trasy biegowe, wytyczenie tras biegowych,
- sport, sport - historycznie (obecnie słabo),
- kanalizacja, kanalizacja, wodociągi
- rozwój turystyki,
- trasy narciarskie

Wykres 20. Jak ocenia Pan(i) szanse rozwoju Gminy za 5 lat?

Źródło: opracowanie własne

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy Gminy bardzo pozytywnie oceniają szanse na rozwój Gminy za 5 lat. 90% ankietowanych uważa, że szanse na rozwój Gminy są co najmniej dobre. W przeprowadzonym badaniu ani jedna osoba nie oceniła szans na rozwój bardzo źle.

Obszary interwencji, cele strategiczne i zadania Gminy Kościelisko

W oparciu o wyniki przeprowadzonego badania ankietowego, które miało na celu diagnozę słabych i mocnych stron Gminy oraz potencjalnych szans i zagrożeń (analiza SWOT), a także pozyskania opinii/uwagi/propozycji społeczności lokalnych w procesie konsultacji dotyczących projektu Strategii Rozwoju Gminy Kościelisko, zidentyfikowane zostały obszary interwencji/tematyczne określające priorytetowe kierunki rozwoju Gminy Kościelisko.

Wyodrębniono **trzy kluczowe obszary działania**, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

- Zagospodarowanie obszaru gminy (funkcjonalno-użytkowe)
- Edukacja i rozwój społeczny
- Krajobraz przyrodniczy i kulturowy

Dla każdego z tych obszarów został sformułowany cel strategiczny, definiujący jego priorytety rozwojowe oraz zakres tematyczny. I tak:

Dla I. obszaru cel strategiczny zdefiniowano jako: Wzrost atrakcyjności gospodarczej gminy i poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego.

Dla II. obszaru celem strategicznym jest: Aktywizacja potencjału społecznego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i różnych form kształcenia oraz infrastruktury społeczno – edukacyjnej.

Dla III. obszaru cel strategiczny został sformułowany jako: Wzmocnienie pozycji gminy na rynku usług turystycznych poprzez przygotowanie kompleksowej oferty, rozwój przemysłu czasu wolnego i promocję.

Każdy cel obejmuje katalog zadań strategicznych, które służą ich urzeczywistnieniu i stanowią konkretną listę przedsięwzięć do realizacji. Należy je traktować jako pewną propozycję, otwarty wykaz działań w danym zakresie, które jedynie ustalają ramy aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej Gminy Kościelisko w perspektywie krótko i długofalowej, a które mogą zostać uzupełnione o działania wynikające ze zmian uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych Gminy.

Obszar I.

Zagospodarowanie obszaru gminy

Cel strategiczny

Wzrost atrakcyjności gospodarczej gminy i poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej i ochronę środowiska naturalnego.

Zadania

- 1. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Czarny Dunajec w miejscowościach Witów i Dzianisz**
- 2. Rewitalizacja części obszaru miejscowości Dzianisz w celu wzrostu dostępności ludności do podstawowych usług publicznych - budowa budynku wielofunkcyjnego obejmującego ośrodek zdrowia, aptekę, przedszkole, dom kultury i bibliotekę, itp.**
- 3. Rewitalizacja dawnego obszaru zamkniętego WDW Kościelisko w tym: modernizacja nowej siedziby urzędu Gminy Kościelisko wraz z siedzibą Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelisku oraz zagospodarowanie terenu wokół siedziby przyszłego urzędu i WDW Kościelisko, zagospodarowanie istniejących nieruchomości leśnych na cele gminnego parku rekreacyjno – wypoczynkowego (częścią takiego projektu będą także zadania nr 3 i 4 z obszaru II /Edukacja i rozwój społeczny/)**
- 4. Rewitalizacja części obszaru w miejscowości Witów obejmującego działkę ewidencyjną Nr 4051/13 oraz działkę ewidencyjną nr 8005/13 stanowiącą działkę drogową będącą we władaniu Gminy Kościelisko.**
- 5. Realizacja zadań przewidzianych w Programie gospodarki niskoemisyjnej, ograniczanie niskiej emisji (docelowo – budowa systemu zaopatrywania mieszkańców w ciepło /geotermia, gaz ziemny/, doraźnie – tworzenie możliwości i wspieranie proekologicznych indywidualnych rozwiązań dających możliwość poprawy/wymiany**

palenisk i jakości medium grzewczego (paliwa uznane za proekologiczne), wprowadzanie nowych proekologicznych źródeł ogrzewania (np. pompy ciepła, ogniwa fotowoltaiczne),

5.1. Udział w programach umożliwiających wspieranie finansowe mieszkańców w wymianie instalacji grzewczych oraz poprzez realizację projektów wykorzystania odnawialnych źródeł energii (solary, panele fotowoltaiczne, piece ekologiczne, pompy ciepłe, itp.),

5.1.1. Wymiana kotłów wysokoemisyjnych na niskoemisyjne w budynkach prywatnych na terenie Gminy Kościelisko,

5.1.2. Montaż kolektorów słonecznych dla mieszkańców Gminy Kościelisko,

5.1.3. Montaż paneli fotowoltaicznych dla mieszkańców Gminy,

5.1.4. Montaż pomp ciepła dla mieszkańców Gminy Kościelisko,

5.1.5. Montaż paneli fotowoltaicznych na budynku Zespołu Szkół w Kościelisku,

5.1.6. Rozbudowa oświetlenia ulicznego energooszczędnego.

5.2. Budowa gminnego systemu zaopatrzenia w ciepło w oparciu o wody geotermalne i gaz ziemny.

5.3. Monitorowanie czystości powietrza na terenie Gminy we współpracy z jednostkami badawczymi czy ośrodkami akademickimi,

5.4. Wyposażenie nowego budynku urzędu gminy w proekologiczne instalacje grzewcze: kotłownię na biomasę, kolektory słoneczne i panele fotowoltaiczne,

5.5. Ograniczenie ruchu samochodów - projekty typu park&ride, rent a bike.

6. Skanalizowanie i wyposażenie w wodociąg wszystkich sołectw (stworzenie możliwości innego zbiorowego odprowadzania nieczystości i zaopatrzenia w wodę),

6.1. Wykonanie wodociągu dla wsi Witów (propozycja odwiertu w górnej części Witowa)

6.2. Odwodnienie górnej części Witowa

6.3. Organizacyjne i finansowe wspieranie budowy indywidualnych lub grupowych przydomowych oczyszczalni w tych terenach, w których

występuje brak możliwości włączenia budynku/ów do kanalizacji zbiorczej lub brak perspektyw powstania takiej kanalizacji.

7. Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego poprzez modernizację dróg gminnych oraz rozbudowę sieci oświetlenia ulicznego, budowę wiat przystankowych i chodników przy drogach gminnych,

- 7.1. Modernizacja dróg gminnych oraz dróg dojazdowych do pól z uwagi na rolniczy charakter gminy
- 7.2. Poprawa infrastruktury drogowej (w szczególności ulice: Kierpcówka, Mała Łąka, Gronik, Królewska, Sywarne, Karpielówka, Salamadra, Roztoki, droga główna przez Dzianisz, stara droga w Witowie)
- 7.3. Kontynuacja budowy drogi na Hurchoci Wierch oraz drogi Wierchowej w stronę Magury Witowskiej
- 7.4. Wykonanie nakładki asfaltowej na drogach wewnętrznych będących we władaniu gminy wraz z odwodnieniem i oświetleniem
- 7.5. Wykonanie chodnika na Białym Potoku z oświetleniem
- 7.6. Wykonanie chodnika z oświetleniem: Witów Górny (od Kowola) - Kojsówka
- 7.7. Wspieranie wykonania chodników z oświetleniem w Witowie na Białym Potoku i Kojsówce, współrealizacja z Zarządem Dróg Wojewódzkich
- 7.8. Oświetlenie osiedla na Kojsówce w Witowie
- 7.9. Rozbudowa oświetlenia w Dzianiszu
- 7.10. Wykonanie nowych wiat przystankowych w Gminie Kościelisko
- 7.11. Wykonanie tabliczek z nazwami przystanków, numerami linii autobusowych oraz zamieszczenie aktualnych rozkładów jazdy"

7. Działania na rzecz ładu przestrzennego i ochrony krajobrazu:

- 7.1 Aktualizacja obowiązujących dokumentów planistycznych- studium... oraz mpzp:
 - sporządzenie analizy urbanistycznej
 - uchwalenie wieloletnich programów (harmonogramu) opracowywania zmian studium ... i mpzp

7.2 Wprowadzenie przepisów lokalnych w zakresie kształtowania i ochrony krajobrazu poprzez uchwalenie kodeksu reklamowego i zasad dla realizacji małej architektury, ogrodzeń itp.

7.3 Dbalność o wysoką jakość estetyczną przestrzeni publicznych poprzez wprowadzanie zieleni, utrzymywanie czystości i porządku oraz przestrzeni prywatnych poprzez organizowanie konkursu „Moje podwórko”

7.4 skoordynowane i systematyczne działania edukacyjne ...

7.5. Dbalność o czystość przestrzeni publicznej – walka z psimi odchodami zalegającymi na chodnikach i obok nich",

8. Działania na rzecz poprawy stanu prawnego nieruchomości gminnych:

8.1. porządkowanie stanu prawnego, w szczególności dróg we władaniu gminy

8.2. powiększanie majątku komunalnego

8.3. Uregulowanie stanu prawnego działki położonej w Witowie należącej do RZGW ze wskazaniem funkcjonalnego zagospodarowania na potrzeby społeczne

9. Działania na rzecz kształtowania i ochrony krajobrazu (w związku z wejściem w życie tzw. ustawy krajobrazowej istnieje możliwość uchwalenia przez radę gminy kodeksu reklamowego i zasad dla realizacji małej architektury, ogrodzeń itp.),

9.1. Skoordynowane i systematyczne działania informacyjne i edukacyjne związane z ochroną środowiska i krajobrazu kulturowego) - informacje, szkolenia, plakaty, ulotki, konkursy, itp. skierowane do mieszkańców (różne kategorie wiekowe, różne środowiska),

9.2. Poprawa estetyki w sołectwie poprzez urządzenie zieleni w miejscach użyteczności publicznej (Urząd Gminy Kościelisko, Ośrodek Zdrowia, Scena Plenerowa na Chotarzu),

10. Utworzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz edukacja ekologiczna mieszkańców w szczególności w zakresie segregacji odpadów komunalnych
11. Wspieranie regulacji potoku Dziańskiego (konserwacja i umocnienie brzegów)
12. Zakup nowoczesnego wyposażenia dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych
13. Budowa budynku wielofunkcyjnego na działce gminnej w Witowie

Obszar II.

Edukacja i rozwój społeczny

Cel strategiczny

Aktywizacja potencjału społecznego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i różnych form kształcenia oraz infrastruktury społeczno – edukacyjnej.

Zadania

- 1. Odnowa (zagospodarowanie) centrum wsi (Witów i Dzianisz):**
 - 1.1. Budowa parkingów koło szkoły oraz koło cmentarza
 - 1.2. Budowa remizy Dzianisz Dolny OSP
 - 1.3. Odnowa centrum wsi Dzianisz - teren przy Kościele i remizie OSP Dzianisz Dolny
 - 1.4. Zagospodarowanie centrum wsi Witów (działka gminna, na której stoi pawilon handlowy)
- 2. Rozbudowa infrastruktury edukacyjno - społecznej,**
 - 2.1. Dbalność o jakość nauczania w placówkach szkolnych na terenie Gminy Kościelisko,
 - 2.2. Poprawa bazy lokalowej szkół,
 - 2.3. Zapewnienie lepszej bazy lokalowej dla Biblioteki w Kościelisku,
 - 2.4. Budowa sali gimnastycznej przy ZS w Dzianiszu,

- 2.5. Zwiększenie dostępności do internetu szerokopasmowego - budowa sieci światłowodowych, hot spotów i punktów bezpłatnego dostępu do internetu
 - 2.6. Poprawa dostępności mieszkańców Dzianisza do infrastruktury społecznej: ośrodek zdrowia, ośrodek kultury, biblioteka, przedszkole
- 3. Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów** (realizacja takiego zadania może być częścią projektu realizowanego w ramach Obszaru I, zadanie nr 3)
- 3.1. Wspieranie uczniów uzdolnionych poprzez lokalny system stypendialny,
 - 3.2. Organizacja zajęć pozalekcyjnych i świetlicowych w czasie wolnym od zajęć lekcyjnych,
 - 3.3. Organizacja zajęć wyrównawczych,
 - 3.4. Organizacja dodatkowych zajęć lekcyjnych w dziedzinach matematyczno-przyrodniczych, informatycznych i języków obcych (organizacja lekcji w terenie, obozów językowych itp.)
 - 3.5. Utworzenie przedszkola w Dzianiszu,
- 4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu - również w ramach programów rewitalizacji** (realizacja takiego zadania może być częścią projektu realizowanego w ramach Obszaru I, zadanie nr 3)
- 4.1. Aktywizacja i integracja osób długotrwale bezrobotnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej ze względu na niepełnosprawność, ubóstwo itp.
 - 4.2. Organizacja szkoleń i pomoc w odnalezieniu się na rynku pracy przez osoby długotrwale bezrobotne
 - 4.3. Wspieranie powstawania spółdzielni socjalnych oraz podmiotów ekonomii społecznej
 - 4.4. Udzielanie pomocy najsłabszym grupom społecznym, w tym ofiarom przemocy, osobom starszym i niepełnosprawnym- aktywna integracja osób starszych i niepełnosprawnych
- 5. Wsparcie drobnych producentów, pomoc w zorganizowaniu zbytu produktów rolnych w Gminie Kościelisko**
-

Obszar III.

Krajobraz przyrodniczy i kulturowy

Cel strategiczny

Wzmocnienie pozycji gminy na rynku usług turystycznych poprzez przygotowanie kompleksowej oferty turystyki zrównoważonej, rozwój przemysłu czasu wolnego i promocję oferty turystycznej Gminy.

Zadania

- 1. Zakopane/ Kościelisko - rozwój infrastruktury rekreacyjnej – zagospodarowanie terenu stadionu biathlonowego na cele rekreacyjno turystyczne, budowa tras rowerowych, narto rolkowych i biegowych.**
- 2. Nawiązywanie i podpisywanie umów i porozumień z innymi samorządami, regionami i państwami.**
 - 2.1.1. Tworzenie wspólnych projektów ze stroną słowacką w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Słowacja: podjęcie współpracy z Miastem Tvrdosin w celu przygotowania i wspólnej promocji turystycznej obu gmin
- 3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy Kościelisko, poprzez wspieranie budowy m.in. szlaków rowerowych, wyciągów narciarskich, lodowiska, skoczni, tras biegowych, miejsc rekreacji i innej infrastruktury turystycznej,**
 - 3.1. Wykonanie ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż rzeki Czarny Dunajec
 - 3.2. Wsparcie budowy przejścia (kładki) na rzece Czarny Dunajec w celu połączenia z basenem termalnym, rozwój ruchu turystycznego (komunikacji turystycznej)
 - 3.3. Wspieranie inicjatyw budowy ośrodków narciarskich (wyciągi i narciarstwo biegowe)
 - 3.4. Opracowanie i wykonanie systemu oznakowania turystycznego Gminy
- 4. Promocja Gminy**
 - 4.1. Przygotowanie kompleksowej strategii promocji turystycznej gminy,
 - 4.2. Nadzór nad realizacją marki Kościelisko,
 - 4.3. Tworzenie zintegrowanych ofert turystycznych,

- 4.4. Rozwój produktów turystycznych skierowanych do konkretnych grup odbiorców (turystyka wiejska, turystyka oparta na dziedzictwie, ekoturystyka na obszarach chronionych, turystyka społeczna, turystyka osób niepełnosprawnych)
 - 4.5. Udostępnienie materiałów informacyjnych i promocyjnych w poszczególnych miejscowościach Gminy Kościelisko (mapki, foldery, płytki CD, DVD),
 - 4.6. Doskonalenie centrum i punktów informacji turystycznej,
 - 4.7. Zainicjowanie wspólnej promocji obszarów polsko- słowackiego pogranicza (Tatry Zachodnie i Orawa),
 - 4.8. Uczestnictwo w targach turystycznych,
 - 4.9. Promocja turystyczna i gospodarcza gminy za pomocą środków masowego przekazu - szerokie wykorzystanie możliwości, jakie w dzisiejszych czasach dają internet i prezentacje multimedialne,
- 5. Wspieranie rozbudowy bazy turystycznej,**
 - 6. Zainicjowanie standaryzacji obiektów noclegowych, opracowanie systemu wspólnej identyfikacji i informacji,**
 - 7. Wymiana doświadczeń z innymi samorządami, regionami i państwami,**
 - 8. Opieka nad zabytkami i krajobrazem kulturowym - podjęcie pilnych działań konserwatorskich poprzedzonych sporządzeniem dokumentacji konserwatorskiej i uzyskaniem stosownych zezwoleń,**
 - 8.1. Wspieranie odnowy obiektów zabytkowych (dzwonnica, kapliczki itp.) z terenu Gminy Kościelisko, drewniane dzwonnice w Witowie i Dzianiszu oraz kamienne figury przydrożne w Dzianiszu, krzyże w Kościelisku.,
 - 9. Dbanie o kultywowanie tradycji, folkloru i kultury regionalnej w Gminie.**
 - 10. Stworzenie systemu kształcenia i edukacji w zakresie rozwoju zrównoważonej turystyki wiejskiej**
 - 11. Współpraca z innymi podmiotami działającym w sferze turystyki w zakresie wspierania i tworzenia autentycznych ogólnokarpaccich klastrow produktów zrównoważonej turystyki**
-

Część III

Sposób realizacji Strategii

Efektywność wdrażania Strategii zależy od współdziałania podmiotów uczestniczących w procesie planowania strategicznego, reprezentujących zarówno sektor publiczny, jak i społeczny oraz prywatny. Proces realizacji Strategii powinien zapewniać koordynację ich działań na rzecz:

- osiągnięcia postawionych celów i wybranych kierunków działania
- realizacji ustalonych przedsięwzięć według przyjętej metody i z wykorzystaniem skutecznych narzędzi
- monitorowania przebiegu realizacji zadań wraz z ustaleniem wskaźników badających poziom ich wykonania
- ustalenia działań korygujących służących poprawie wdrażania Strategii
- określenia zakresu weryfikacji założeń strategicznych i aktualności treści Strategii

Proces wdrażania Strategii będzie przebiegał na wzajemnie się uzupełniających sferach: programowej, finansowej i instytucjonalnej.

Sfera programowa - obejmuje uszczegółowienie zapisów Strategii w postaci dokumentów operacyjnych tj. plan rozwoju lokalnego, wieloletni plan inwestycyjny, itp.

Sfera finansowa – określa skalę środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań strategicznych oraz potencjalnych źródeł finansowania.

Sfera instytucjonalna – zakłada szeroko rozumianą współpracę partnerów samorządowych i społecznych na rzecz realizacji ustalonych przedsięwzięć wraz z proponowanym zakresem ich działań

Z uwzględnieniem ustalonej hierarchii zadań strategicznych dla każdego z nich zostaje sformułowany oprócz planu wdrożenia (metody i instrumenty realizacji) harmonogram rzeczowo- finansowy, określający działania wykonawcze i zakres finansowy, jednostki wdrażające, system monitorowania pozwalający na wykrycie ewentualnych zagrożeń w jego realizacji.

Poniżej proponowane schematy opisu w formie tabelarycznej:

Zadanie	Jednostka wdrażająca	Harmonogram działania						Budżet	Źródła finansowania
		2007	2008	2009	2010	2011	2012		

lub

Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka wdrażająca	Budżet	Źródło finansowania

Dane z postępów w realizacji zadań uwzględnionych w Strategii zbierane są do ankiety zadań, która obejmuje informacje dotyczące harmonogramu, osiągniętych efektów (w oparciu o ustalone wskaźniki), napotkane/potencjalne trudności. Na jej podstawie pod koniec danego roku kalendarzowego przygotowywane jest przez jednostki wdrażające sprawozdanie, służące weryfikacji i ocenie postępów zadań strategicznych, które mieści opis stanu wdrażania, rekomendacje dotyczące wdrażania w kolejnym okresie sprawozdawczym z uwzględnieniem stwierdzonych trudności, propozycji korekt lub zmian oraz listę zadań planowanych do realizacji na kolejny rok budżetowy, w tym nowych propozycji zadań.

Sprawozdanie przekazywane jest do Wójta Gminy, który w ramach systemu zarządzania wdrażaniem Strategii koordynuje działania, wyznaczonych przez Urząd Gminy pracowników lub osób zaangażowanych przez władze gminy odpowiedzialnych za realizację konkretnych zadań strategicznych, związane z przygotowaniem propozycji projektowych i dokumentów aplikacyjnych również pod kątem ich zgodności z zapisami Strategii, ustala zakres odpowiedzialności jednostek wdrażających, nadzoruje proces monitoringu poszczególnych projektów i oceny po zakończeniu realizacji Strategii (ex-post) oraz kontroluje działania informacyjno-promocyjne na temat postępów wdrażania Strategii.

Upowszechnianie pośród mieszkańców Gminy wiadomości o zrealizowanych czy realizowanych przedsięwzięciach jest elementem przejrzystej polityki informacyjnej Gminy i odzwierciedleniem zasady partycypacji społecznej różnych środowisk lokalnych w kształtowaniu wizerunku i marki Gminy Kościelisko. Z postępów

z realizacji przedsięwzięć strategicznych oraz z planowanych do realizacji zadań będą ukazywały się cykliczne informacje m.in. na stronie internetowej Urzędu Gminy.

Wójt Gminy przedstawia Radzie Gminy wyniki sprawozdania z realizacji zamierzeń strategicznych i konsultuje ujęte w sprawozdaniu wyniki monitoringu, rekomendacje oraz listę zadań proponowanych do uwzględnienia w budżecie gminy na kolejny rok. Przewidziane w budżecie środki finansowe na realizację poszczególnych przedsięwzięć mają decydujący wpływ na realizację jej zapisów, podobnie jak przyjęty system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej, a także dostępne krajowe programy wsparcia.

Samorząd gminny dla osiągnięcia poszczególnych celów strategicznych rozwoju Gminy w sposób ciągły wdraża jej zapisy, czuwa nad jej realizacją i kontroluje jej przebieg. Zgodnie z zasadami planowania strategicznego władze gminy zakładają możliwość wprowadzania zmian w dokumencie Strategii jako wynik procesu przeglądu strategicznego.

Proces aktualizacji strategii powinien przebiegać dwutorowo. Zapisane w Strategii zadania powinny być cyklicznie przeglądane i ewentualnie korygowane bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. W ramach tego procesu pod kątem zmian zachodzących w zakresie zasobów Gminy i jego otoczenia weryfikacji poddane zostają cele Strategii, kierunki działań i konkretne zadania.

Przygotowany zostaje projekt jej aktualizacji obejmujący nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków) bądź identyfikowanych potrzeb, ustalone w drodze konsultacji z partnerami oraz przedstawicielami lokalnych środowisk.

Ostateczna lista propozycji przedstawiana jest Radzie Gminy, która dokonuje wyboru zadań strategicznych do realizacji lub kontynuacji na kolejne lata.

Finansowanie Strategii (źródła finansowania)

Dla prowadzenia efektywnej i skutecznej polityki rozwoju lokalnego zostały wskazane potencjalne źródła finansowania wskazanych w Strategii celów i kierunków rozwoju. Jako główne możliwości finansowania wskazano środki publiczne, wśród których wymienia się:

- dochody własne Gminy przeznaczone na realizację ustalonych zadań, pochodzące z prowadzonej przez Wójta zrównoważonej gospodarki finansowej m.in. z podatków i opłat lokalnych czy też z majątku gminy
- środki innych jednostek publicznych zlokalizowanych na terenie Gminy
- środki budżetu województwa i państwa (kierowane w ramach prowadzonej polityki regionalnej, a także na realizację programów resortowych koncentrujących się na różnych zakresach tematycznych np. Programy Operacyjne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego)
- budżety krajowych funduszy celowych (np. Narodowego czy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, udzielające pomocy finansowej na przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zarówno te o charakterze inwestycyjnym dotyczące m.in. gospodarki wodno-ściekowej i ochrony wód, ochrony powietrza, w tym odnawialnych źródeł energii i termomodernizacji oraz o charakterze nieinwestycyjnym m.in. edukację ekologiczną)
- dotacje i fundusze celowe Unii Europejskiej w ramach prowadzonych przez nią polityk, przeznaczone m.in. dla jednostek samorządu terytorialnego
- oraz rządowe i pozarządowe programy pomocowe, w tym Mechanizm Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy czy kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe oferowane m.in. przez międzynarodowe instytucje finansowe np. Europejski Bank Inwestycyjny).

Środkami zabezpieczającymi realizację zadań zapisanych w poszczególnych celach strategicznych mogą być również:

- kredyty bankowe, zaciągane na realizację określonych celów i inwestycji
- fundusze zaangażowane przez lokalnych, krajowych i zagranicznych inwestorów prywatnych
- środki instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych
- budżety krajowych i zagranicznych organizacji pozarządowych

Finansowanie zadań sformułowanych w Strategii odbywać się będzie zarówno z budżetu Gminy jako podstawowego źródła finansowania zaplanowanych działań, jak i ze środków zewnętrznych, o które Gmina podejmie starania w celu dofinansowania realizowanych przedsięwzięć, zwłaszcza w kontekście nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

W tym okresie programowania polityka wsparcia będzie realizowana w Polsce za pośrednictwem 6 krajowych programów operacyjnych zarządzanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju oraz 16 programów regionalnych zarządzanych przez Urzędy Marszałkowskie. Wśród potencjalnych beneficjentów

tych programów wymienia się jednostki samorządu terytorialnego, a skorzystanie - indywidualnie przez Gminę lub w ramach współpracy partnerskiej - ze środków dostępnych w ramach procedury konkursowej wydaje się istotne z punktu widzenia realizacji celów strategicznych Gminy.

Przykładowe Programy:

1. *Program Infrastruktura i Środowisko - 27,4 mld euro*

Program wspiera „gospodarkę efektywnie korzystającą z zasobów i przyjazną środowisku oraz sprzyjającą spójności terytorialnej i społecznej”. Budowanie zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarki w oparciu o wymiar środowiskowy, społeczny i gospodarczy realizowanych działań, koncentruje się wokół czterech głównych celów tematycznych (gospodarka niskoemisyjna, adaptacja do zmian klimatu, ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów, transport zrównoważony i bezpieczeństwo energetyczne), wspartych przez działania komplementarne w zakresie m.in. dziedzictwa kulturowego.

2. *Program Wiedza, Edukacja i Rozwój - 4,7 mld euro*

Działania Programu zmierzają do poprawy polityki i działań publicznych na rzecz m.in. rynku pracy, wykluczenia i integracji społecznej, edukacji, systemu ochrony zdrowia i koncentrują się wokół pięciu osi priorytetowych: Osoby młode na rynku pracy; Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji; Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju; Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa; Wsparcie dla obszaru zdrowia.

W ramach programu szczególny nacisk kładziony jest na rozwój kompetencji i umiejętności poprzez uczenie się przez całe życie osób dorosłych, programy wsparcia i mobilności oraz wyrównywanie dostępu do rynku pracy osób o niskich kompetencjach, niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3. *Program Polska Cyfrowa - 2,2 mld euro*

Zamiarem Programu jest „wzmocnienie cyfrowych fundamentów dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju” poprzez szeroki dostęp do szybkiego Internetu, efektywne i przyjazne użytkownikom e-usługi publiczne oraz stale rosnący poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz włączenia cyfrowego. Wsparcie nakierowane będzie na stworzenie powszechnego dostępu do szybkiego Internetu (rozwój kompetencji osób z grupy zagrożonej wykluczeniem cyfrowym), e-administracji i otwartego rządu, cyfrowych kompetencji społeczeństwa (zwłaszcza użytkowników chcących rozwijać posiadane kompetencje cyfrowe).

4. Małopolski Regionalny Program Operacyjny - 2 878 215 972 euro

Wspiera interwencje mające na celu m.in. pobudzenie i wzmocnienie gospodarki regionalnej, rozwój infrastruktury transportowej, gospodarkę niskoemisyjną zmierzającą do poprawy efektywności energetycznej i ograniczenie emisji zanieczyszczeń, rewitalizację przestrzeni województwa – miejskiej i wiejskiej, ochronę, wzmocnienie oraz wykorzystanie ważnych potencjałów regionu, tj. dziedzictwa kulturowego, zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz uzdrowisk, wzmocnienie bezpieczeństwa ekologicznego oraz ochronę środowiska poprzez koncentrację w trzech obszarach tj. ograniczenie zanieczyszczeń i poprawę jakości wód, zapobieganie powstawaniu oraz zagospodarowanie istniejących odpadów, zapobieganie klęskom żywiołowym, zwiększenie poziomu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych poprzez poprawę dostępności i jakości zasobów i usług udostępnianych drogą elektroniczną, infrastrukturę ochrony zdrowia i edukacji.

Działaniami uzupełniającymi są działania w zakresie m.in. zwiększenia dostępu do zatrudnienia dla osób pozostających bez zatrudnienia, podnoszenie kwalifikacji pracowników, wydłużenie aktywności zawodowej mieszkańców; poprawy sytuacji społecznej mieszkańców regionu obejmujące: zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych, aktywizację społeczną i zawodową oraz rozwój ekonomii społecznej; zwiększenia dostępu i podniesienie jakości edukacji elementarnej oraz kształcenia ogólnego.

5. Program Współpracy Transgranicznej Polska Republika – Słowacka - 154 988 723 euro

Skupia się wokół trzech wyzwań zmierzając do zniwelowania tych braków, jakie charakteryzują obszar wsparcia. Wyzwania te związane są z:

- ochroną, wzmocnieniem i rozwojem dziedzictwa naturalnego i kulturowego w drodze rozwoju nowych form promocji środowiska naturalnego i kulturowego oraz skutecznego sposobu ich wykorzystania, zwłaszcza w sektorze usług czasu wolnego oraz w przemyśle kreatywnym.
- stworzeniem infrastruktury transportowej w skali lokalnej i subregionalnej pozwalającej na budowę zintegrowanej sieci komunikacyjnej łączącej obie strony, ułatwiającej dostęp do korytarzy TEN-T i wykorzystującej rozwiązania przyjazne środowisku oraz koordynację usług transportowych po obu stronach granicy oraz między różnymi rodzajami transportu.
- rozwojem edukacji, zwłaszcza na poziomie kształcenia ponadobowiązkowego i zwiększania możliwości uczenia się przez całe życie w celu wykorzystania zasobów obszaru – poprzez jej integrację oraz dostosowanie do rynku pracy.

Potencjalnymi możliwościami finansowania Strategii mogą być również środki pochodzące z krajowych i międzynarodowych instytucji finansowych takich jak Bank Gospodarstwa Krajowego, który realizując programy rządowe posiada w ofercie m.in. Fundusz Poręczeń Unijnych, Fundusz Rozwoju Inwestycji Komunalnych, Krajowy Fundusz Drogowy Fundusz Termomodernizacji czy Bank Światowy, którego pomoc skupia się na wsparciu rozwoju gospodarczego kluczowych sektorów, m.in. ochrony zdrowia, edukacji, transportu, przedsiębiorczości, rolnictwa, w krajach rozwijających się.

Powyższy wykaz propozycji finansowania skonkretyzowanych celów i działań strategicznych Strategii Gminy stanowi jedynie wskazanie kierunków pozyskania środków finansowych na realizację wybranych zadań. Ostateczny wybór możliwości finansowania uzależniony będzie od aktualnych potrzeb społeczności lokalnych i będzie wynikiem decyzji władz gminy.

Monitorowanie i ocena realizacji Strategii

Strategia powinna reagować elastycznie na zmiany zachodzące w otoczeniu wewnętrznym i zewnętrznym Gminy, a jej ustalenia strategiczne dostosowywać się do wyzwań stanowiących aktualną potrzebę społeczności lokalnej.

Sprawnie funkcjonujący system monitorowania i oceny pozwala na prowadzenie efektywnej polityki prorozwojowej wskazując optymalne narzędzia skutecznej i konsekwentnej realizacji działań strategicznych.

Głównym założeniem procesu monitoringu jest ustalenie czy podjęte działania doprowadziły i w jakim stopniu do osiągnięcia ustalonych celów, czy zastosowane narzędzia realizacji były adekwatne i dostosowane do przyjętych założeń czy też konieczne jest przyjęcie innej metody działania. Taka kontrola pozwala na prawidłową i terminową realizację zadania niwelując ryzyko ewentualnych nieprawidłowości występujących przy realizacji założonych celów czy kontynuacji „złych/mało skutecznych rozwiązań” nieprzyczyniających się do rozwoju Gminy. Pozwala też na korektę przyjętych założeń i zastosowanie najlepszych rozwiązań.

Zakresem monitoringu zostaną objęte podstawowe strefy aktywności społeczno-gospodarczej Gminy a analiza jakościowych i ilościowych zmian będzie miała charakter:

- informacyjny, dostarczając wiedzy o słuszności i skuteczności podejmowanych działań, a także obecnej sytuacji Gminy i pojawiających się w niej nowych uwarunkowaniach

- diagnostyczny, wskazując obszary podjęcia interwencji, powodujące zagrożenia w osiągnięciu założonych celów oraz narzędzia reagowania na pojawiające się problemy, które umożliwią wprowadzanie odpowiednich korekt w odniesieniu do zmieniających się warunków
- planistyczny i efektywny ekonomicznie, umożliwiając skuteczne planowanie i alokację środków
- integracyjny - na płaszczyźnie organizacyjnej (współpraca wszystkich partnerów uczestniczących w realizacji Strategii), na płaszczyźnie merytorycznej (zestawienie danych statystycznych z opinią społeczności lokalnej),
- promocyjny, dzięki upowszechnianiu zapisów Strategii oraz sukcesów w zakresie realizacji jej celów wśród społeczności lokalnej.

W oparciu o właściwie dobrany zestaw wskaźników zapewniona zostanie bieżąca kontrola realizacji strategii prowadzona na płaszczyźnie:

1. systemowej – pozwalającej na ocenę podsumowującą stopień wdrożenia strategii pod koniec każdego roku kalendarzowego
2. zadaniowej – w trakcie i po zakończeniu realizacji każdego zadania, umożliwiająca ocenę wykonania zaplanowanych działań w określonym horyzoncie czasowym.

Proces monitorowania przebiegał będzie według przedstawionego poniżej schematu:

Tabela 10. Matryca zbierania danych w trakcie monitorowania realizacji celów strategii

Cel strategii	Miary sukcesu	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość w kolejnym roku realizacji Strategii	Źródło informacji	Podmiot odpowiedzialny	Tendencja (interpretacja zmian) ☺ pozytywna ☹ bez zmian ⊖ negatywna
---------------	---------------	--------------------------	--	-------------------	------------------------	--

Źródło: opracowanie własne

Instytucją odpowiedzialną za funkcjonowanie systemu monitoringu Strategii są władze Gminy, które określają zgodną z potrzebami różnych grup użytkowników formułę systemu monitorowania w układzie odpowiadającym priorytetom zdefiniowanym w Strategii i możliwościom ich realizacji. Zgłaszają również propozycje wskaźników monitorowania, które stanowią katalog otwarty, możliwy do uzupełnienia w trakcie wdrażania strategicznych założeń i w miarę pojawiających się nowych potrzeb rozwojowych.

Postępowanie kontrolne realizuje wyznaczona przez Wójta komórka organizacyjna, której działania koordynuje wskazana do tego zadania osoba. Poprzez systematyczne analizowanie stanu zaawansowania realizacji poszczególnych przedsięwzięć (zadań realizacyjnych, projektów) i ich zgodności ze sformułowanymi celami jest możliwe

określenie tego, co zostało, a co nie zostało zrobione, a także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele. Pozwala to na zwiększenie zdolności Władz Gminy Kościelisko do szybkiej i skutecznej reakcji na zachodzące zmiany oraz aktualizację i uzupełnianie zapisów Strategii, w zależności od pojawiających się zewnętrznych i wewnętrznych przyczyn merytorycznych.

Zakres kontroli obejmuje m.in.:

- zbieranie i interpretowanie (ocena) danych opisujących postęp i efekty realizowanych kierunków działań (projektów realizacyjnych),
- współpracę merytoryczną z siecią podmiotów współpracujących przy realizacji zadań strategicznych,
- bieżący nadzór nad prawidłowym przebiegiem i ocena realizacji poszczególnych kierunków działań, a także podjęcie interwencji w przypadku stwierdzenia opóźnień czy nieprawidłowości które mogą mieć niekorzystny wpływ na realizowane kierunki działań, zwłaszcza na ich terminowość i ostateczne koszty realizacji,
- korygowanie i modyfikowanie planowanych kierunków działań, jeśli nie ma szans i możliwości ich wykonania,
- ewentualne zalecenia działań naprawczych i rekomendacje w zakresie aktualizacji Strategii celem dostosowania jej do zmieniających się uwarunkowań.

Z przeprowadzonych działań kontrolnych Władze Gminy przygotowują coroczne sprawozdanie, które obrazuje stan zaawansowania realizacji poszczególnych kierunków działań i ich zgodności ze sformułowanymi celami.

Ocena (ewaluacja) Strategii

Celem ewaluacji jest określenie faktycznych efektów zrealizowanych w ramach Strategii działań, jak również ustalenie czynników, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia w trakcie wdrażania poszczególnych zadań. Ocenie podlega w szczególności stopień realizacji strategii w stosunku do założonych wskaźników, prawidłowość ich wykonania, ich adekwatność w odniesieniu do celów strategicznych i operacyjnych oraz celowość przyjętych zasad i procedur.

Proces oceny powinien być obiektywny, wiarygodny i niezależny oraz uwzględniać kryteria:

- skuteczności – Czy sformułowane na etapie programowania cele Strategii rozwoju gminy zostały osiągnięte? W jakim stopniu przyczyniły się do tego przyjęte założenia i kierunki działań?

- efektywności – Czy zastosowane narzędzia i zasoby rzeczowe, finansowe i osobowe zaangażowane przy realizacji danego zadania były odpowiednie do uzyskanych efektów?

- użyteczności - Czy faktycznie osiągnięte rezultaty Strategii pozwoliły zaspokoić zdefiniowane potrzeby społeczności lokalnych i rozwiązać zdiagnozowane problemy?

- trafności: Czy zaplanowane cele oraz kierunki działań odpowiadają rzeczywistym potrzebom mieszkańców i są zgodne z obraną strategią rozwoju, gdyż wykorzystują atuty Gminy?

- trwałości: czy nowe warunki wprowadzone przez realizację działań strategicznych mają charakter trwały i wprowadzają pozytywne zmiany na długi czas?

Odpowiedzi na powyższe pytania pozwalają na identyfikację słabych i mocnych stron, oszacowanie możliwości i ograniczeń, usprawnienie procesu decyzyjnego i zarządzania, określenie priorytetów i kierunków rozwoju oraz alokacji finansowych na ich realizację, a także podjęcie działań korygujących, jeżeli planowane efekty nie odpowiadają założonym celom i ich wskaźnikom.

Podstawowym źródłem informacji dla procesu oceny będą raporty częściowe, zawierające dane o postępie zadań, zbierane na bieżąco przez podmioty zaangażowane w ich realizację, cykliczne badania społeczne oraz inne okresowo prowadzone analizy i badania, wskazujące na stan realizacji Strategii.

Na ich podstawie z początkiem 2019 r. zostanie przeprowadzona śródk okresowa ocena wykonanych zadań uwzględniająca realizację zamierzonych celów, ustalenie problemów wynikających z realizacji Strategii oraz ewentualną rewizję założeń wraz z ich aktualizacją w oparciu o wnioski, jakie zostały sformułowane jako podsumowanie ewaluacji.

Zakres raportu ewaluacyjnego będzie obejmował określoną metodologię badania, zakres rzeczowo-finansowy działań strategicznych objętych badaniem ewaluacyjnym (wymiar przedmiotowy ewaluacji), okres, w jakim były podejmowane te działania (wymiar czasowy ewaluacji) oraz sposoby zarządzania projektami po ich zakończeniu (wymiar organizacyjny).

Wnioski zawarte w raporcie posłużą do ustalenia warunków wyjściowych do modyfikacji Strategii rozwoju Gminy w oparciu o zmieniające się okoliczności i nowe propozycje, których nie można było przewidzieć na etapie planowania.

Spis tabel i rysunków

Wykres 1. Kształtowanie się liczby ludności w latach 2008 – 2014

Wykres 2. Piramida wieku ludności w 2014 r.

Wykres 3. Umieralność mężczyzn i kobiet w Gminie Kościelisko

Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności w poszczególnych gminach wiejskich powiatu tatrzańskiego

Wykres 5. Liczba podmiotów gospodarczych Gminy Kościelisko w latach 2009-2014.

Wykres 6. Struktura pomiotów gospodarczych w Gminie Kościelisko w latach 2009 - 2014 roku według Sekcji PKD

Wykres 7. Liczba pracujących w głównym miejscu pracy w Gminie Kościelisko w latach 2009 – 2014 z podziałem na płeć

Wykres 8. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w latach 2009 – 2014

Wykres 9. Gospodarstwa z uprawą według rodzajów zasiewów w Gminie Kościelisko

Wykres 10. Powierzchnia Gmin Powiatu Tatrzańskiego

Wykres 11. Przyrost naturalny w Gminach Powiatu Tatrzańskiego

Wykres 12. Liczba podmiotów gospodarczych w gminach wiejskich Powiatu Tatrzańskiego w 2014 roku

Wykres 13. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Wykres 14. Struktura podmiotów gospodarczych w gminach wiejskich Powiatu Tatrzańskiego w 2014 roku

Wykres 15. Jak ocenia Pan(i) warunki życia w Gminie 5 lat temu?

Wykres 16. Jak ocenia Pan(i) warunki życia w Gminie obecnie?

Wykres 17. Jak ocenia Pan(i) warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej 5 lat temu?

Wykres 18. Jak ocenia Pan(i) warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej obecnie?

Wykres 19. Jak ocenia Pan(i) szanse rozwoju Gminy obecnie?

Wykres 20. Jak ocenia Pan(i) szanse rozwoju Gminy za 5 lat?

Tabela 1. Wskaźnik obciążenia demograficznego ludności Gminy Kościelisko

Tabela 2. Ludność – wskaźniki modułu gminnego dla gmin wiejskich Powiatu Tatrzańskiego w 2014 roku

Tabela 3. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Kościelisko w latach 2009-2014 w podziale na sektory własności

Tabela 4. Bezrobotni zarejestrowani Gminy Kościelisko w latach 2009 – 2014

Tabela 5. Ważniejsze dane o turystyce Gmina Kościelisko 2009-2014

Tabela 6. Struktura gospodarstw rolnych według wielkości na podstawie PSR2010

Tabela 7. Powierzchnia gruntów według rodzaju działalności i grup obszarowych użytków rolnych w 2010 r.

Tabela 8. Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne w Gminie Kościelisko

Tabela 9. Księgozbiór i poziom czytelnictwa w latach 2011 – 2013

Tabela 10. Matryca zbierania danych w trakcie monitorowania realizacji celów strategii

Załączniki

Załącznik 1.

**Lista osób – uczestników warsztatów strategicznych / spotkań
Kościelisko, 15 październik, 5 listopad i 19 listopad 2015 roku.**

LP.	IMIĘ	NAZWISKO	INSTYTUCJA
1	Bohdan	Pitoń	Wójt Gminy Kościelisko
2	Andrzej	Pajor	moderator - ekspert zewnętrzny
3	Andrzej	Gorzkowski	mieszkaniec Gminy
4	Stanisława	Gorzkowski	mieszkaniec Gminy
5	Tomasz	Laszczyk	Urząd Gminy Kościelisko (UGK)
6	Agnieszka	Grzegorzczak	UGK
7	Mateusz	Nęcza - Kubiniec	Sołtys wsi Kościelisko
8	Marceli	Wielopolski	Komendant Straży Gminnej w Kościelisku
9	Bolesław	Hankus	mieszkaniec Gminy
10	Ryszard	Marusarz	mieszkaniec Gminy
11	Emilia	Glista	Rada Gminy Kościelisko, Stowarzyszenie WARTKO
12	Agnieszka	Pawlikowska	Gminny Zakład Opieki Finansowo Księgowej w Kościelisku (GZOFK)
13	Józef	Kunc	Dyrektor Zespołu Szkół w Dzianiszu
14	Bogdan	Juraszek	Dyrektor Zespołu Szkół w Kościelisku
15	Marcin	Szkodziński	mieszkaniec Gminy
16	Małgorzata	Sadłoń	mieszkaniec Gminy
17	Agnieszka	Michalik	Urząd Gminy Kościelisko (UGK)
18	Jan	Bukowski	mieszkaniec Gminy
19	Mieczysław	Dzierżęga	Sołtys wsi Dzianisz
20	Halina	Olejniczak	mieszkaniec Gminy
21	Beata	Grabowska - Gibała	Dyr. ZOZ w Kościelisku
22	Krzysztof	Król Łęgowski	mieszkaniec Gminy
23	Aniela	Ustupka	Urząd Gminy Kościelisko (UGK)
24	Mieczysław	Saltarski	mieszkaniec Gminy
25	Anna	Nowobiliska	mieszkaniec Gminy
26	Anna	Firas	TCG-T
27	Janina	Paździor	Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelisku
28	Zofia	Leśnik	Rada Gminy Kościelisko
29	Roman	Krupa	Rada Gminy Kościelisko
30	Artur	Bukowski	Rada Gminy Kościelisko
31	Stanisław	Stosel	Rada Gminy Kościelisko
32	Stanisław	Pabin	Rada Gminy Kościelisko
33	Janusz	Czernik	Rada Gminy Kościelisko
34	Roman	Ratułowski	Rada Gminy Kościelisko

35	Edward	Styczula-Maśniak	Rada Gminy Kościelisko
36	Edward	Amilkiewicz	Rada Gminy Kościelisko
37	Stanisław	Łaś	Rada Gminy Kościelisko
38	Małgorzata	Karpiel - Bzdyk	Dyrektor GOKR w Kościelisku
39	Danuta	Pyziak	GOKR w Kościelisku
40	Małgorzata	Lizoń - Gąsienica	Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej
41	Anna	Fidermak	Urząd Gminy Kościelisko (UGK)
42	Anna	Bąk	Rada Sołecka Dzianisz
43	Maciej	Hudyka	Urząd Gminy Kościelisko (UGK)
44	Andrzej	Kwiecień	Mieszkaniec gminy
45	Mariusz	Koperski	Sekretarz Gminy Kościelisko
46	Stanisława	Czubernat	Skarbnik Gminy Kościelisko
47	Maciej	Curlej	Mieszkaniec gminy
48	Zofia	Stopka	Mieszkaniec gminy
49	Michał	Sypniewski	Mieszkaniec gminy
50	Joanna	Niewidok	Ekspert zewnętrzny

Załącznik 2.

Spis pojawiających się opisów Gminy Kościelisko w ankietach.

Za pięć lat Kościelisko (w Kościelisku):

- może być pięknym, wysokorozwiniętym ośrodkiem wypoczynkowym,
- będzie lepiej wyposażone w infrastrukturę kanalizacyjną i społeczną,
- dobrze rozwinięta i prosperująca osada turystyczna, pełna atrakcji, przyjazna dla rodzin z dziećmi,
- jest gminą o rozpoznawalnej, dobrze ocenianej marce turystycznej, docenia i wspiera inicjatywy mieszkańców,
- będzie ważnym ośrodkiem turystycznym, dobrze wypromowanym, konkurującym w pewnych obszarach turystyki z takimi ośrodkami jak Zakopane czy Białka Tatrzańska,
- powinna rozwinąć się infrastruktura turystyczna, hotele, pensjonaty, wyciągi, trasy rowerowe, biegowe, aquapark. Powinniśmy wypracować pozytywne spojrzenie/myślenie o turystyce,
- rozwój infrastruktury turystycznej poprzez budowę tras rowerowych, rozbudowę chodników, połączenie największych dolin w Tatrach, poprawi infrastrukturę turystyczną,
- ośrodek biathlonowy z szeregiem możliwości w tym możliwości organizacji zawodów międzynarodowych, rozwinięcie ośrodka biathlonowego,
- będziemy rok po wyborach i generalnie w tym samym miejscu w rozwoju. Gminy ościenne będą realizowały (kończyły) inwestycje a Kościelisko?

- trasy, rolkostrady, hotel oraz trasy rowerowe, park rekreacyjny,
- poprawa dróg dojazdowych,
- będzie lepiej jak wykorzystamy potencjał, lub gorzej jak nie zrobimy nic,
- dobra współpraca samorządu z przedsiębiorcami co zwiększy przyływ turystów,
- będzie więcej miejsc pracy, będzie więcej dzieci, powróci część osób z zagranicy.

Dokument opracowany został w 2015 roku przez Gminę Kościelisko przy wsparciu doradczym i moderatorskim firmy:

HR Doradca

<http://www.hrdoradca.pl>

Moderowanie warsztatów strategicznych: Andrzej Pajor

Przygotowanie projektu dokumentu: Andrzej Pajor, Joanna Niewidok